

Realisatieplan

Groot Wilnis – Vinkeveen 2011-2020

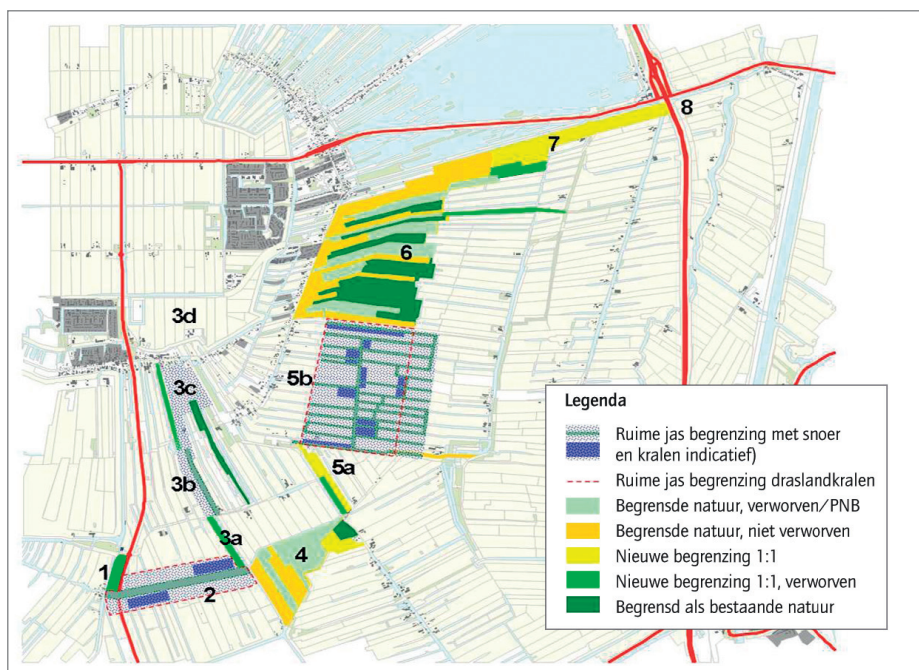
Vastgesteld door stuurgroep Groot Wilnis – Vinkeveen

15 juni 2011

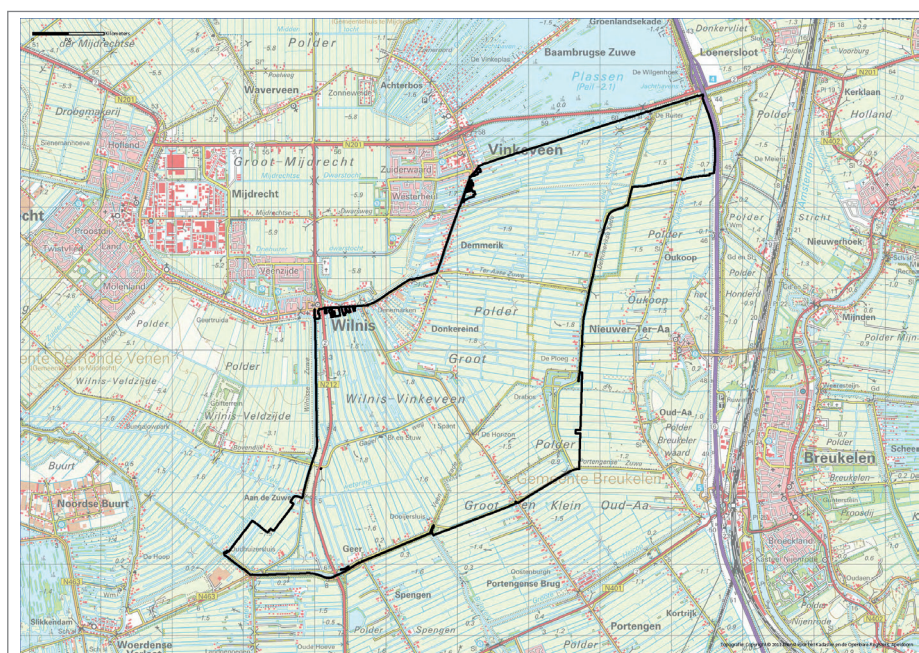

provincie ■ Utrecht

de Venen
in het Groene Hart

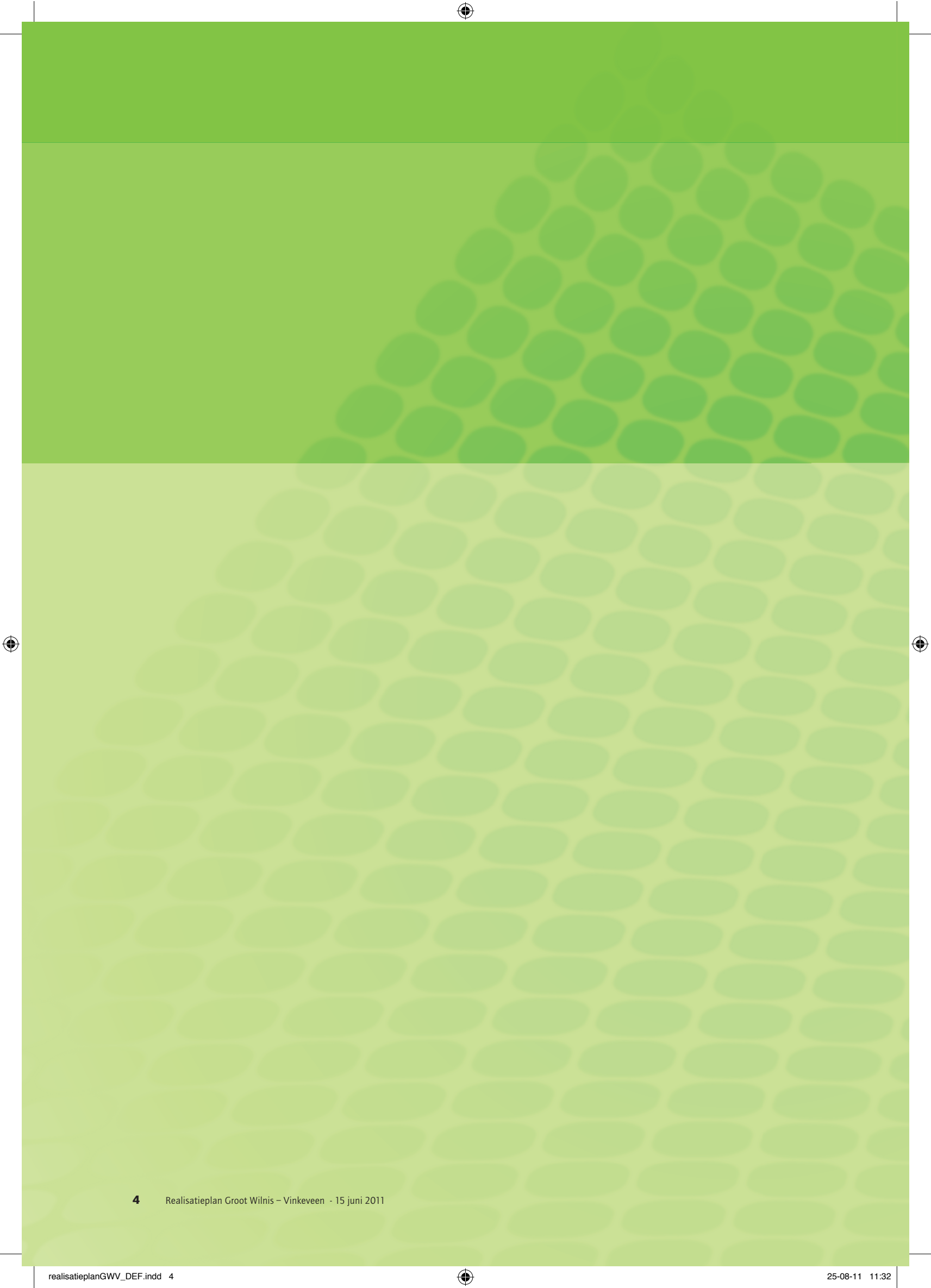
Kaart 1 Natuurontwikkelingsschets Groot Wilnis – Vinkeveen (nummers verwijzen naar deelgebieden)
Pagina 33 en 59 Gebiedsconvenant Groot Wilnis – Vinkeveen 2010 – 2020

Kaart 2 Begrenzing plangebied Groot Wilnis - Vinkeveen

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Hoe organiseren we het gebiedsproces?	12
	Projectorganisatie.....	12
	Gebiedsorganisatie.....	13
	Monitoring en sturing.....	14
	Communicatie.....	16
3.	Welke maatregelen voeren we uit?	18
	1. Schoon water.....	19
	2. Beperken bodemdaling.....	22
	3. Veelzijdige natuur.....	25
	4. Grond als motor.....	32
	5. Vitale landbouw.....	36
	6. Weidse recreatie.....	40
4.	Hoe bekostigen we dit?	45
	Bijlagen	
1	Uitvoeringsoverzicht van maatregelen.....	48
2	Voorlopig overzicht van de financiën van Groot Wilnis – Vinkeveen.....	52
3	Projectbeschrijvingen.....	55

1. Inleiding

Op 20 april 2010 is het gebiedsconvenant Groot Wilnis – Vinkeveen ondertekend. Hierin spraken de convenantpartijen voor het projectgebied een integrale ontwikkeling af, die zal zorgen voor schoon water, vitale landbouw, veelzijdige natuur, beperkte bodemdaling en een weidse recreatie. Vertrekpunt is steeds vrijwilligheid. De realisatie van deze integrale ontwikkelingsopgave vraagt om een goede organisatie, bruikbare maatwerkinstrumenten en heldere procesafspraken. Het realisatieplan Groot Wilnis – Vinkeveen biedt hiervoor het raamwerk.

Doel en karakter van het realisatieplan

Het realisatieplan beschrijft de wijze waarop tot 2020 de doelen uit het convenant Groot Wilnis – Vinkeveen worden gerealiseerd. Het richt zich in eerste instantie op het proces van uitvoering en laat zien op welke wijze de verschillende deelaspecten met elkaar verbonden zijn (zie tabel 1 op blz. 10 en 11), hoe de uitvoering van het convenant organisatorisch in elkaar steekt en hoe de convenantpartijen via monitoring ¹ steeds meer inzicht krijgen in de effectiviteit van maatregelen en zo sturing kunnen geven aan de uitvoering. Ook beschrijft het realisatieplan de maatregelen die gedurende de looptijd van het gebiedsproces zullen worden uitgevoerd. Meer dan een recept voor de uitvoering, is ook dit onderdeel van het realisatieplan vooral een procesverhaal dat in

¹ Onder monitoring verstaan we de voortgangsrapportage (inclusief budgetuitputting) plus de effectenmonitoring.

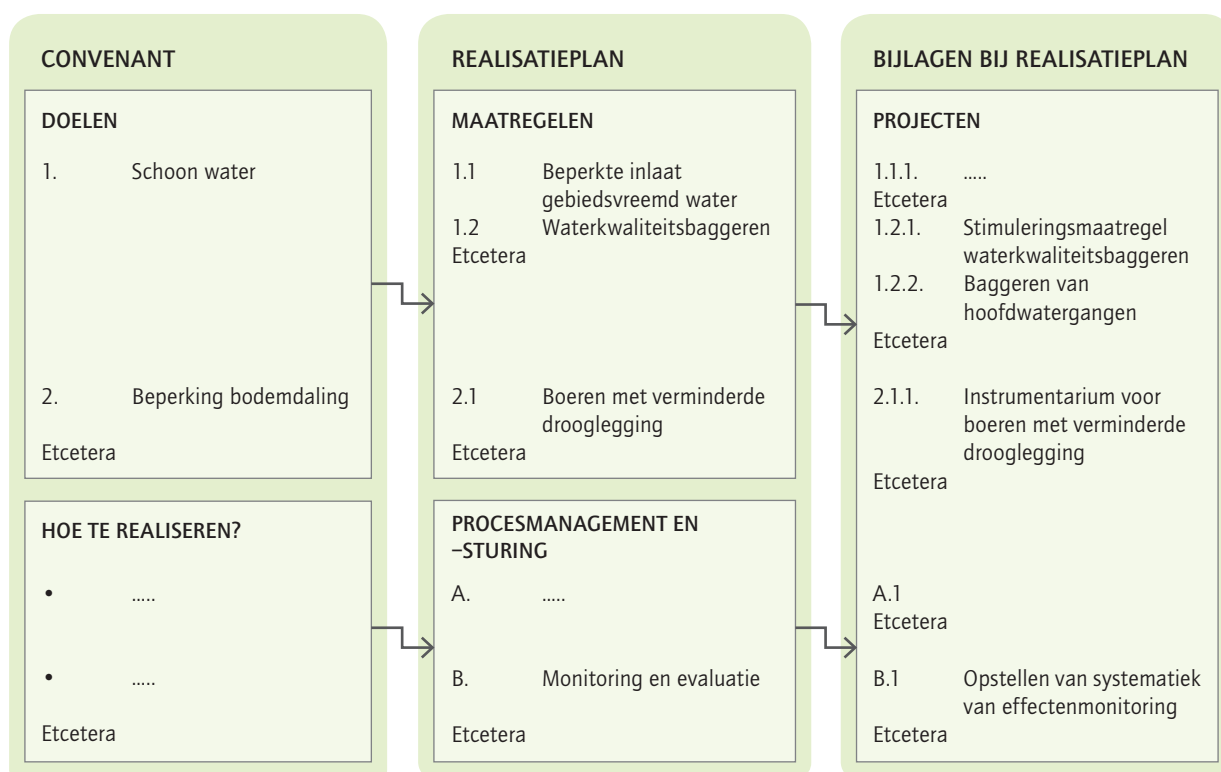
de loop van de tijd regelmatig moet worden geactualiseerd en bijgesteld. Het integrale karakter van het gebiedsconvenant vraagt immers om afstemming in meerdere dimensies en om snel schakelen, lokaal maatwerk en kansen verzilveren.

Het realisatieplan fungeert daarbij als procesdocument, waaraan gedurende de uitvoering regelmatig nieuwe projectbeschrijvingen worden toegevoegd. Ook is niet uitgesloten dat gedurende de looptijd van het gebiedsproces de politiek/bestuurlijke context zich op onderdelen wijzigt. Dit kan gevolgen hebben voor de financiële dekking van de maatregelen die in het realisatieplan zijn voorzien. Een en ander zal tot uitdrukking komen in de voortgangsrapportages die jaarlijks door de stuurgroep worden vastgesteld en naar aanleiding waarvan de stuurgroep desgewenst de uitvoering kan bijstellen. Samen met de resultaten van de effectenmonitoring hebben de convenantpartijen zo een krachtig instrument in handen om ook daadwerkelijk te kunnen (bij)sturen. Het realisatieplan kan aldus gezien worden als een deelprogramma van het gebiedsprogramma en de uitvoeringsprogramma's van de Venen.

Tussen specifiek en globaal

Met alleen een procesbeschrijving zou de uitvoering van het gebiedsconvenant teveel in abstracties blijven hangen. De partijen die het proces Groot Wilnis – Vinkeveen tot een succes willen maken, zijn er juist op gebrand zo snel mogelijk specifiek te worden en concrete resultaten te boeken. Feitelijk zijn zij daarmee al begonnen. Sommige doelen laten zich namelijk direct vertalen in concrete projecten. Een voorbeeld daarvan is het project Boeren als waterbeheerder, dat uitvoering geeft aan de maatregel Waterkwaliteitsbaggeren (paragraaf 3.1).

Specifieke projecten hebben echter een dermate grote dynamiek dat een actuele beschrijving ervan niet goed past binnen het realisatieplan. Het realisatieplan zou dan telkens opnieuw moeten worden herschreven. Om toch voldoende concreet te zijn, is gekozen voor een aanpak waarin de romp van het realisatieplan zich richt op het proces van uitvoering en sturing en op een globale beschrijving van de te nemen maatregelen. Aan die romp worden vervolgens concrete projectbeschrijvingen toegevoegd in de vorm van bijlagen die regelmatig worden geactualiseerd en aangevuld via voortgangsrapportages. Deze worden regelmatig door de bestuurders van de convenantpartijen in gezamenlijkheid besproken en beoordeeld, waarmee ook toekomstige ontwikkelingen bestuurlijk verankerd zijn. Het geheel krijgt hiermee een tijdsbestendig maar toch voldoende concreet karakter (zie figuur 1).

Figuur 1 Doelen en werkwijze uit het convenant worden in het realisatieplan vertaald in maatregelen en procesaanpak. Deze worden geconcretiseerd in projecten die gaandeweg als bijlag bij het realisatieplan worden toegevoegd.

Over doelen, maatregelen en projecten

Doelen, maatregelen en projecten zijn rechtstreeks en causaal aan elkaar gerelateerd. In het gebiedsconvenant Groot Wilnis – Vinkeveen dat op 20 april 2010 door de convenantpartijen is ondertekend, worden vooral de doelen beschreven. In het realisatieplan maken we een concretiseringslag door de doelen te vertalen naar maatregelen. Deze worden op gebiedsniveau beschreven, inclusief het beschikbare budget en de partijen die voor de uitvoering aan de lat staan. Hierbij is uitgegaan van het op 9 juni 2011 afgesloten Akkoord van Utrecht², waarin is afgesproken dat in Groot Wilnis – Vinkeveen nog 150 ha nieuwe natuur zal worden gerealiseerd. Deze komen bovenop de 40 ha die op dat moment al in het kader van het gebiedsconvenant waren gerealiseerd.

Als bijlagen bij het realisatieplan worden vervolgens de projecten geformuleerd. Deze kunnen gebiedsbreed zijn en min of meer op zichzelf staan, of integraal van karakter en gericht op specifieke deelgebieden. Waar mogelijk heeft deze tweede categorie de voorkeur. Conform de afspraken in het convenant willen de gebiedspartijen zich zoveel mogelijk vanuit een integrale visie richten op meerdere doelen tegelijkertijd.

² In het Akkoord van Utrecht hebben Provincie Utrecht, LTO Noord, de natuurorganisaties en andere betrokken partijen afspraken gemaakt over de herijking van de Utrechtse Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Zulke deelgebiedsprocessen vragen om een bottom-up aanpak en om lokaal maatwerk. Dat vergt een ontwerpende benadering. Voorbeelden van maatregelen die via deelgebiedsprocessen worden uitgevoerd zijn onder andere de Inrichting van natuurgronden (paragraaf 3.3) en het Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen (paragraaf 3.4). De bijbehorende projectbeschrijvingen zijn of worden in de loop van de tijd opgenomen in de bijlagen.

Bij het realisatieplan horen ook projecten die erop gericht zijn om bepaalde maatregelen uitvoeringsgereed te maken. Een voorbeeld is de voorbereiding van de maatregel Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9 (paragraaf 3.2). Ook zijn er projecten die zich richten op het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsarrangementen (bijvoorbeeld het intensiveren van de samenwerking tussen agrariërs, de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer, zie paragraaf 3.3) en nieuwe sturingsinstrumenten (zoals een programma van monitoring en evaluatie, zie paragraaf 2.3).

Voor wie bedoeld?

Het realisatieplan richt zich op de partijen die sturing en uitvoering geven aan het gebiedsconvenant. Dat zijn in de eerste plaats de bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de partijen die het convenant ondertekend hebben. Via de Stuurgroep Groot Wilnis – Vinkeveen voeren zij gezamenlijk regie over de uitvoering: het convenant is een leidraad voor de uitvoering. Deze is gedelegeerd naar Programmabureau de Venen die daarin procesmatig wordt ondersteund door externe adviseurs. Op het niveau van de uitvoering werkt het Programmabureau nauw samen met de Dienst Landelijk Gebied, externe adviseurs en de werkorganisaties van de convenantpartijen, te weten Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet, Gemeente De Ronde Venen, Stichtse Vecht (voorheen Breukelen), Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Staatsbosbeheer, LTO Noord en Recreatieschap Vinkeveense Plassen.

Leeswijzer

Allereerst beschrijven we in hoofdstuk 2 de werkwijze. Het gaat daarbij om zaken als de project- en gebiedsorganisatie, de externe communicatie en de wijze van monitoring, evaluatie en bijsturing.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 beschreven hoe de doelen worden gerealiseerd die voor de verschillende inhoudelijke thema's in het gebiedsconvenant zijn gesteld: schoon water, beperken bodemdaling, veelzijdige natuur, grond als motor, vitale landbouw en weidse recreatie.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de verschillende maatregelen die per thema zullen worden uitgevoerd. Hierin staat ook het doel, de trekkende organisatie, het uitvoeringsregime, het beoogde resultaat en een verwijzing naar het gebiedsconvenant vermeld. Het onderlinge verband tussen deze maatregelen wordt duidelijk gemaakt in

tabel 1 op de volgende bladzijde. In bijlage 3 worden de afzonderlijke maatregelen één voor één nader uitgewerkt en toegelicht in de vorm van concrete projecten.

Tenslotte gaat hoofdstuk 4 in op de middelen die zullen worden aangewend om de maatregelen te bekostigen.

De bijbehorende bijlage 2 geeft een compleet overzicht van de financiële dekking van gebiedsproces Groot Wilnis – Vinkeveen.

Grutto

Agrotoerisme: mini-camping met hooiberghutten

Boterwal, gerealiseerde ecologische verbindingszone

Tabel 1 Overzicht van uit te voeren maatregelen, met kruisverwijzing naar thema's

Thema	Maatregel	Schoon water	Bodem-daling	Natuur	Land-bouw	Recreatie
Schoon water	Beperkte inlaat van gebiedsvreemd water					
	Kwaliteitsbaggeren					
	Natuurlijk ingerichte oevers					
	Bredere mestvrije zones					
	Stimuleren van evenwichtsbemesting					
	Stimuleren van biologische landbouw					
Bodemdaling	Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9					
	Pilot onderwaterdrainage					
	Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg					
	Opheffen van onderbemalingen in peilvak 9					
Veelzijdige natuur	Intensiveren samenwerking tussen agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer					
	Agrarisch overgangsbeheer in Donkereind / Bosdijk					
	Mozaïek op Maat weidevogelbeheer					
	Agrarisch overgangsbeheer langs Veldwetering					
	Verwerving en/of bestemmingswijziging van landbouwgrond voor natuur					
	Inrichting 190 ha nieuw verworven natuur					
	Inrichting reeds eerder verworven of bestemde natuur					
	Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan					
	Particulier natuurbeheer					
	Ecosluizen					
Grond als motor	Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatsbosbeheer					
	Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging					
	Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen					
	Opstellen van een bedrijfsbeëindigingsregeling					
	Faciliteren bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen					

Thema	Maatregel	Schoon water	Bodem-daling	Natuur	Land-bouw	Recreatie
Vitale landbouw	Verbetering agrarische bedrijfsstructuur					
	Verduurzaming agrarische bedrijfsvoering					
	Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden					
	Stimuleren van de bouw van emissiearme stallen					
	Inzet van een gebiedsmakelaar en subsidiëring van bedrijfsplannen					
Weidse recreatie	Kanoroute door Donkereind, Demmerik en door Geuzensloot					
	Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk					
	Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Dooijersluis					
	Fietsroute over Oude Spoordijk					
	Recreatief knooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot					
	Onderzoek naar recreatieterreinen (capaciteit, inpassing, exploitatie, beheerbaar)					

2. Hoe organiseren we het gebiedsproces?

Projectorganisatie

Programmabureau de Venen houdt als uitvoeringsorganisatie de regie over de uitvoering. De convenantpartijen houden via de Stuurgroep Groot Wilnis – Vinkeveen, als vooruitgeschoven post van Gebiedscommissie de Venen, gezamenlijk grip op de realisatie.

Ook op uitvoeringsniveau blijven de gebiedspartners actief bij de realisatie van het convenant betrokken, namelijk via de projectgroep (ambtelijke vertegenwoordigers) en via gebiedsbijeenkomsten (bewoners, agrarische ondernemers en andere lokale belanghebbenden). Deze laatste vorm van participatie wordt nader beschreven in paragraaf 2.4 Communicatie.

De dagelijkse coördinatie staat onder leiding van de Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen, daarin ondersteund door de gebiedscoördinator, gebiedsmakelaar en communicatieadviseur. Ook is vanuit Programmabureau de Venen een grondcommissie actief die zich onder leiding van de Projectmanager Grond bezighoudt met pachtkwesties, grondaankoop en kavelruil (zie 'Grond als motor'). Besluiten over grond worden genomen door de Stuurgroep Grond. Deze opereert als vooruitgeschoven post van Gebiedscommissie de Venen c.q. de Stuurgroep Groot Wilnis – Vinkeveen.

De samenstelling van de genoemde organisatieonderdelen is als volgt:

- **Stuurgroep Groot Wilnis – Vinkeveen (formele aansturing en regie)**
Voorzitter: Voorzitter van Gebiedscommissie de Venen
Secretaris: Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen
Leden: bestuurlijke vertegenwoordigers van de convenantpartners
- **Stuurgroep Grond (besluitvorming rond grondkwesties)**
Voorzitter: Voorzitter van Gebiedscommissie de Venen
Secretaris: Projectmanager Grond
Leden: bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeente De Ronde Venen, Provincie Utrecht, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, LTO Noord en Staatsbosbeheer
- **Projectgroep Groot Wilnis – Vinkeveen (coördinatie van de uitvoering)**
Voorzitter: Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen
Secretaris: Gebiedscoördinator Groot Wilnis – Vinkeveen
Leden: ambtelijke vertegenwoordigers convenantpartners, aangevuld met de gebiedsmakelaar en communicatieadviseur
- **Grondoverleg Groot Wilnis – Vinkeveen (coördinatie van grondzaken)**
Voorzitter: Projectmanager Grond
Secretaris: Projectsecretaris Grond
Leden: Gebiedsmakelaar Groot Wilnis – Vinkeveen, Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen, Medewerker grondzaken Dienst Landelijk Gebied

Werkgroepen rond een thema of deelgebiedsproces

Voor de voorbereiding of uitvoering van maatregelen en deelgebiedsprocessen kunnen – als onderdeel van het betreffende project – tijdelijke werkgroepen worden ingesteld om kennis in te brengen of af te stemmen met andere projecten. Voorzitter van zo'n werkgroep is de verantwoordelijk projectleider.

Gebiedsorganisatie

Aanspreekpunten voor het gebied

Voor de gebiedspartners (bewoners, agrarische ondernemers en andere lokale belanghebbenden) is het van groot belang dat het gebiedsproces zich zo transparant mogelijk voltrekt. Dit houdt in dat er zoveel mogelijk één aanspreekpunt of loket in het gebied is voor de verschillende maatregelen die zullen worden uitgevoerd. Dat achter de schermen de feitelijke uitvoering bij verschillende organisaties belegd is, is aan de loketzijde niet zichtbaar.

Een eenduidige loketfunctie kan er ook toe bijdragen dat de verschillende maatregelen en regelingen zoveel mogelijk in één werkgang worden uitgevoerd. Het versterkt het

integrale karakter van het gebiedsproces en verminderd de administratieve druk op de ingezetenen.

In het gebied zijn twee personen namens Programmabureau de Venen herkenbaar als eerste aanspreekpunt:

- 1) De Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen
Verzorgt de overall coördinatie van alle onderdelen van het gebiedsproces, inclusief de interne en externe communicatie met bestuurders en gebiedspartners. De procesmanager wordt daarin ondersteunt door de Communicatieadviseur Groot Wilnis – Vinkeveen en de Gebiedscoördinator Groot Wilnis – Vinkeveen (secretaris).
- 2) De Gebiedsmakelaar Groot Wilnis – Vinkeveen
Ondersteunt de agrariërs bij het bepalen van kansen en ambities vanuit het convenant Groot Wilnis – Vinkeveen, ondersteunt de projectorganisatie bij het vertalen van kansen naar concrete maatregelen en activiteiten. Organiseert kavelruilen en voert deze uit.

Vanuit het gebied zelf speelt de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen een belangrijke rol als trekker van een aantal maatregelen (zie hoofdstuk 3) en als 'oren en ogen' van het gebiedsproces. Deze vereniging voert voor agrariërs diverse regelingen uit op het terrein van natuur, groene en blauwe diensten, recreatie, etc. en heeft naar het gebied toe een stimulerende rol en richting procesmanagement een signalerende rol.

Kwaliteit door samenwerking

Naast de gebiedsmakelaar en de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen vertegenwoordigen ook de stuurgroepleden en de Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen een bekend gezicht richting het gebied.

Programmabureau de Venen laat zich assisteren door Dienst Landelijk Gebied, die op aanvraag technische en inhoudelijke ondersteuning levert. Provincie Utrecht is partner in de beleidsuitvoering. Op specifieke onderdelen zijn daarnaast ook Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet, Gemeente De Ronde Venen, Staatsbosbeheer, Natuur en Milieufederatie Utrecht, LTO Noord en Recreatieschap de Vinkeveense Plassen bij de uitvoering betrokken.

Monitoring en sturing

Monitoring en evaluatie is een belangrijk element in het beoogde gebiedsproces. In het convenant Groot Wilnis – Vinkeveen is afgesproken dat niet de maatregelen leidend zijn, maar de doelen. Dat vraagt om een dynamisch uitvoeringsproces met een lerende gebiedsorganisatie die via monitoring en evaluatie inzicht probeert te krijgen in de effectiviteit van de uitgevoerde maatregelen en aan de hand daarvan een vervolgstategie vaststelt.

Monitoring

Er wordt op twee niveaus gemonitord:

1. Via voortgangsrapportages
2. Door middel van effectenmonitoring

Ad 1. Voortgangsrapportages

In het realisatieplan zijn de langetermijndoelen van het gebiedsconvenant vertaald naar uitvoeringsmaatregelen. Deze worden concreet uitgewerkt in projecten. In een jaarlijkse voortgangsrapportage beschrijft de Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen de voortgang van de uitvoering van de maatregelen en de uitputting van de budgetten. De informatie die voor deze rapportage nodig is, wordt aangeleverd door de respectievelijke trekkers van de projecten (projectleiders). Met hen maakt de procesmanager individuele afspraken over het format en de aanlevertermijnen van deze informatie.

Ad 2. Effectenmonitoring

Hier gaat het om de monitoring van de feitelijke doelrealisatie. Deze geschiedt aan de hand van een aantal zorgvuldig gekozen indicatoren. Doordat niet de maatregelen maar de doelen centraal staan, zijn de conclusies die uit de monitoring volgen in belangrijke mate bepalend voor de richting waarin het gebiedsproces op maatregelenniveau wordt bijgestuurd. De keuze van de te volgen indicatoren is daarbij van groot belang. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van bestaande meetnetten.

Nog voordat in het veld effecten verwacht mogen worden van uitvoeringsmaatregelen, dient een zogenoemde 'nul-meting' te worden uitgevoerd. Daarna zal aan de hand van vervolgmetingen jaarlijks een effectenrapportage worden opgesteld.

Sturing

De rapportages over de voortgang en effectenmonitoring worden door de Procesmanager Groot Wilnis – Vinkeveen voorzien van een analyse en van aanbevelingen. Aan de hand daarvan voert de Stuurgroep Groot Wilnis – Vinkeveen de feitelijke evaluatie uit.

Aan de hand van de jaarlijkse voortgangsrapportage spreekt de stuurgroep zich uit over het tempo van realisatie, de noodzakelijke accentverschuivingen en eventuele financieringskwesties. Het beoordelen van de doelrealisatie vereist meer specialistische kennis. Deze wordt ingebracht door één of meer onafhankelijke partijen die in een evaluatierapport conclusies trekken en aanbevelingen doen. Behalve naar de stuurgroep richt de rapportage zich ook naar Gedeputeerde Staten en naar het Rijk (verantwoording van o.a. Nota Ruimte middelen).

De stuurgroep stelt de rapportage vast en besluit desgewenst tot bijsturen van de uitvoering op maatregelenniveau. Ook wordt gereflecteerd op de onderlinge samenwerking en de doelmatigheid van het proces. Nieuwe of gewijzigde projectbeschrijvingen (zie bijlage 3) kunnen ook tussentijds aan de stuurgroep ter beoordeling worden voorgelegd.

Na 5 jaar vindt conform het convenant een herijking plaats van de doelen en maatregelen. Het geheel krijgt hiermee een tijdsbestendig en toch voldoende concreet karakter.

Communicatie

De communicatiestrategie van het gebiedsproces valt uiteen in een externe en een interne component. Naar buiten toe is de strategie erop gericht dat alle betrokkenen steeds een actueel beeld hebben van de stand van zaken met betrekking tot (onderdelen van) de uitvoering. Dit geldt voor zowel individuele burgers en agrarische ondernemers als op bestuurlijk niveau bij de verschillende gebiedspartijen. Naar binnen toe richt de communicatie zich op het faciliteren en borgen van een juiste afstemming tussen het procesmanagement, de verschillende uitvoeringpartners en de Stuurgroep Groot Wilnis – Vinkeveen.

Voor elk project of deelgebiedsproces wordt in overleg met de communicatieadviseur een eigen communicatieparagraaf of communicatieplan geschreven, waarin de strategie, boodschap, doelgroep en communicatiemiddelen beschreven staan. Dit betreft zowel de interne als de externe communicatie. Vervolgens worden afspraken gemaakt over de organisatie van de communicatie en over hoe deze wordt ingepast in het algehele gebiedsproces.

Uitgangspunten voor de externe communicatie

- Het vertrekpunt is vrijwilligheid. Dit wordt steeds onderstreept in de communicatie.
- Accent op kansen en mogelijkheden voor individu en gebied.
- Transparant en open over tijd, acties, mate van participatie en verloop van het proces. Besluiten over externe communicatieactiviteiten worden genomen door de stuurgroep.
- Streven naar gezamenlijk draagvlak: zoeken naar de gemeenschappelijke belangen om te komen tot gezamenlijk draagvlak. Politieke en individuele belangen in kaart brengen.
- Duidelijke rol voor gedeputeerde en andere bestuurders. Zij moeten zichtbaar zijn in het gebied.
- Informatiebijeenkomsten organiseren voor alle betrokkenen en indien nodig voor speciale doelgroepen.

Externe communicatiemiddelen:

- a) Gebiedsbijeenkomsten met bewoners, agrarische ondernemers en andere belanghebbenden
- b) Keukentafelgesprekken/maatwerkgesprekken
Bewoners/agrarische ondernemers persoonlijk benaderen om hen te informeren over ontwikkelingen en om samen met hen de vragen, knelpunten en oplos-

singen te inventariseren voor het gebied als geheel en voor hun individuele bedrijf in het bijzonder. Zoveel mogelijk aansturen op afspraken over concrete maatregelen en uitvoering.

- c) Nieuwsbrief
Betrokkenen en geïnteresseerden informeren over de stand van zaken m.b.t. het proces en de inhoudelijke achtergronden.
- d) Website de Venen
Betrokkenen en geïnteresseerden informeren over de stand van zaken m.b.t. het proces en de inhoudelijke achtergronden en gelegenheid geven om documenten te downloaden.
- e) Gemeentepagina van de gemeente De Ronde Venen
Inwoners van de gemeente De Ronde Venen informeren over de stand van zaken m.b.t. het proces.
- f) Persberichten
Inwoners van de gemeente De Ronde Venen informeren over de stand van zaken m.b.t. het proces.

3. Welke maatregelen voeren we uit?

In dit hoofdstuk gaan we in op de uitvoering van de maatregelen. Daarbij is het gebiedsconvenant Groot Wilnis – Vinkeveen het vertrekpunt. In het convenant staan de doelen, visie en werkwijze beschreven op pagina 3 t/m 8. Deze vormen de basis van de verdere realisatie en daarmee van dit hoofdstuk. Daarbij is het belangrijk ervan bewust te zijn dat de doelen gerealiseerd worden via een aantal integrale opgaven, waarbij de afzonderlijke maatregelen sterk met elkaar in verband staan en elkaar op die manier versterken.

Tabel 1 (pagina 10 en 11) geeft een overzicht van alle maatregelen die wij in dit realisatieplan beschrijven. De kruisverwijzing naar thema's geeft een idee van het integrale karakter van het pakket aan maatregelen. In bijlage 1 treft u een uitgebreidere versie van deze tabel aan. In plaats van een kruisverwijzing worden het doel, de trekkende organisatie, het uitvoeringsregime, het beoogde resultaat en een verwijzing naar het gebiedsconvenant in beeld gebracht. Tabel 1 en bijlage 1 bieden een snelle naslagmogelijkheid.

In de hiernavolgende paragrafen worden per gebiedsdoel de verschillende maatregelen beschreven. Daarbij worden steeds de volgende termen gehanteerd:

Maatregel:	Uitwerking op maatregelniveau van het gebiedsdoel uit het convenant.
Doel:	Het gebiedsdoel zoals dat in het convenant Groot Wilnis – Vinkeveen is geformuleerd.
Hangt samen met:	Andere maatregelen binnen het gebiedsproces Groot Wilnis – Vinkeveen of binnen andere gebiedsprogramma's in de Venen.
Trekker:	De convenantpartner die de uitvoering van de maatregel coördineert.
Samenwerkingspartners:	De convenantpartners die bij de uitvoering van de maatregel betrokken zijn.
Doelgroepen:	De partijen die van de maatregel profiteren of anderszins met de gevolgen van de maatregel te maken zullen krijgen.
Beoogd resultaat:	De globale eindsituatie die de maatregel nastreeft.
Planning:	De termijnen van uitvoering van de maatregel.
Budget:	Het bedrag dat voor de maatregel begroot is (zie tabel 2).

1. Schoon water

Het thema Schoon water is een belangrijke aanjager van het gebiedsproces. Door het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet en de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen worden een aantal concrete uitvoeringsmaatregelen in de markt gezet die veel belangstelling wekken bij agrariërs: waterkwaliteitsbaggeren en natuurlijk ingerichte vooroevers.

Doel en maatregelen

In 2020 is de waterkwaliteit in Groot Wilnis – Vinkeveen geschikt om zowel de natuur in het gebied zelf als die in de Wilnise Bovenlanden van voldoende schoon water te voorzien. Om dat te bereiken, worden in de komende jaren een aantal maatregelen genomen:

1. Beperkte inlaat van gebiedsvreemd water
2. Kwaliteitsbaggeren
3. Natuurlijk ingerichte oevers
4. Bredere mestvrije zones
5. Stimuleren van evenwichtsbemesting
6. Stimuleren van biologische landbouw

De genoemde maatregelen worden door Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en de provincie Utrecht gerealiseerd (zie ook bijlage 1). Daarnaast voert Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet nog tal van andere generieke maatregelen uit in het kader van het

bestaande watergebiedsplan en de Kaderrichtlijn Water. De stimuleringsmaatregelen voor het toepassen van evenwichtsbemesting en het overschakelen op biologische teeltmethoden vallen onder het generieke beleid van de provincie Utrecht en worden hier niet verder behandeld.

Ad 1. Beperkte inlaat van gebiedsvreemd water

Maatregel:	Beperkte inlaat van gebiedsvreemd water
Doel:	Schoon water
Hangt samen met:	Watergebiedsplan
Trekker:	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet
Samenwerkingspartners:	geen
Doelgroepen:	Bewoners, agrarische ondernemers, Staatsbosbeheer, Visvereniging, De Groene Venen
Beoogd resultaat:	Optimaliseren van de inlaat van water vanuit de tussenboezem en het Amsterdam-Rijnkanaal
Planning:	Eind 2011 afgerond
Budget:	p.m.

Waternet gaat op basis van waterbalansen benodigde en werkelijke inlaat controleren. Dit doen zij in polder Groot Wilnis – Vinkeveen zuid en polder Groot en Klein Oud-Aa.

Ad 2. Kwaliteitsbaggeren

Maatregel:	Kwaliteitsbaggeren
Doel:	Schoon water
Hangt samen met:	Natuurlijk ingerichte oevers, botanisch randenbeheer en weidevogelbeheer
Trekker:	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet
Samenwerkingspartners:	Agrariërs/grondeigenaren, Provincie Utrecht, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, LTO
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Alle watergangen op een diepte van tenminste 0,50 m over de hele breedte.
Planning:	2010-2016 baggeren
Budget:	€ 3.000.000

Met de maatregel worden de poldersloten op diepte gebracht ten behoeve van het realiseren van het schoonwatergebied Groot Wilnis – Vinkeveen. Het schoonwatergebied is onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en komt in plaats van de voorgenomen schoonwaterverbinding.

De maatregel omvat een overeenkomst met grondeigenaren. In deze overeenkomst gaan zij de resultaatverplichting aan om over een periode van 5 jaar de poldersloten die onder hun beheer vallen, te baggeren tot een diepte van tenminste 50 cm over de hele breedte. Onder deze maatregel valt ook het bijhouden van de waterdiepte. Het baggeren van poldersloten die onder het beheer van Bureau Beheer Landbouwgronden vallen, zal projectmatig worden opgepakt. Een ander project is het systematisch baggeren van de hoofdwatergangen door Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet zelf.

Peilstok

Ad 3. Natuurlijk ingerichte oevers

Maatregel:	Natuurlijk ingerichte oevers
Doel:	Schoon water
Hangt samen met:	Waterkwaliteitsbaggeren
Trekker:	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet
Samenwerkingspartners:	Agrarische ondernemers, gemeente De Ronde Venen, grondeigenaren, Provincie Utrecht, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, LTO
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers, gemeente De Ronde Venen, Staatsbosbeheer en andere grondeigenaren
Beoogd resultaat:	35 km natuurvriendelijke oeverinrichting, eventueel te combineren met maatregelen als het verdiepte 'overhoeken' t.b.v. het overwinteren van macrofauna (zoals vissen).
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 980.000

Door deze maatregel wordt er een buffer voor nutriënten gecreëerd tussen de percelen en het water om het zelfreinigend vermogen van het watersysteem te vergroten. In 2010 en 2011 is meegelift met de pilot 'Boeren als waterbeheerders' van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Voor de periode daarna stellen Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet en de provincie Utrecht een aangepaste stimuleringsregeling voor natuurvriendelijke oevers op.

Ad 4. Bredere mestvrije zones

Maatregel:	Bredere mestvrije zones
Doel:	Schoon water
Hangt samen met:	Waterkwaliteitsbaggeren
Trekker:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	35 km brede mestvrije zones, variërend van minimaal twee tot maximaal vijf meter langs watergangen via SNL-pakket A02.01.03
Planning:	2010-2020
Budget:	p.m. (subsidieregeling SNL)

De Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen zal inzetten op het realiseren van bredere mestvrije zones door boeren in Groot Wilnis – Vinkeveen, ter vermindering van de uitspoeling van nutriënten vanaf de percelen naar het oppervlaktewater. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van botanisch randenbeheer vanuit de subsidie-regeling SNL.

2. Beperken bodemdaling

Het thema Beperken bodemdaling is de sleutel tot het toekennen door het kabinet van extra Nota Ruimte middelen aan het gebiedsproces Groot Wilnis – Vinkeveen. Het thema leent zich bij uitstek om integraal te worden gecombineerd met maatregelen in de categorie 'Veelzijdige natuur' (paragraaf 3.3), 'Grond voor grond' (paragraaf 3.4) en 'Vitale landbouw' (paragraaf 3.5).

Doel en maatregelen

Om de bodemdaling in de toekomst te beperken en verdere versnippering van het watersysteem tegen te gaan, hebben de convenantpartijen afgesproken dat in 2020 de bodemdaling in het gebied is teruggebracht tot maximaal 6 mm per jaar. Er worden de volgende maatregelen genomen:

1. Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9
2. Pilot onderwaterdrainage
3. Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg
4. Opheffen van onderbemalingen in peilvak 9

Ad 1. Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9

Maatregel:	Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9
Doel:	Beperken bodemdaling
Hangt samen met:	Watergebiedsplan, onderwaterdrainage en maatregelen rond Veelzijdige natuur, Grond als motor en Vitale landbouw
Trekker:	Provincie Utrecht
Samenwerkingspartners:	Agrarische ondernemers, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, LTO, Dienst Landelijk Gebied
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers in peilvak 9
Beoogd resultaat:	Op gronden die gevoelig zijn voor bodemdaling passen boeren op vrijwillige basis hun bedrijfsvoering zodanig aan dat volstaan kan worden met een geringere drooglegging, waardoor de bodemdaling in het gebied wordt teruggebracht naar minder dan 6 mm per jaar. Onderdeel van deze maatregel is het ontwikkelen van een compensatieregeling voor verminderde drooglegging en het aan boeren aanbieden van deze regeling, in combinatie met onderwaterdrainage en 'Grond voor Grond'.
Planning:	Compensatiemaatregel gereed eind 2011. Draagvlak voor gedeeltelijk afzien van restant peilverlaging in peilvak 9 in eerste helft 2012.
Budget:	€ 5.400.000

In het gebiedsconvenant is afgesproken dat de uitvoeringspartners zich maximaal zullen inspannen om bij boeren in peilvak 9 draagvlak te creëren voor het vrijwillig afzien van een deel van de peilverlaging die in het huidige watergebiedsplan (2005-2015) voor hun gronden is afgesproken (zie pagina 28 van het gebiedsconvenant). Afgesproken is dat het peilbesluit kan worden aangepast als 90% van de agrariërs in peilvak 9 daarmee instemt. Om die instemming te verkrijgen, moeten de betreffende boeren gecompenseerd worden met geld en/of grond.

Ook op de langere termijn streeft het gebiedsconvenant naar het remmen van de bodemdaling middels het beperken van de drooglegging van percelen die daarvoor gevoelig zijn. Er ontstaat ter plaatse dus een drooglegging die voor agrarisch gebruik suboptimaal is. Boeren zullen daarom gecompenseerd moeten worden middels een aantal instrumenten die het hen mogelijk maakt hun bedrijfsvoering voort te zetten en/of elders hoger gelegen grond aan te kopen (zie ook 'Pilot onderwaterdrainage' en 'Grond als motor'). Met de maatregel 'Boeren met verminderde drooglegging' wordt het financiële en juridische deel van de compensatie geregeld en wordt bij boeren in peilvak 9 draagvlak gecreëerd voor het vrijwillig afzien van een deel van de peilverlaging uit het bestaande watergebiedsplan.

Ad 2. Pilot onderwaterdrainage

Maatregel:	Onderwaterdrainage
Doel:	Beperken bodemdaling
Hangt samen met:	Boeren met verminderde drooglegging, watergebiedsplan en maatregelen op het gebied van Vitale landbouw
Trekker:	Provincie Utrecht
Samenwerkingspartners:	Agrarische ondernemers, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, LTO, Wageningen UR
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Terugbrengen van bodemdaling naar minder dan 6 mm per jaar via verhoging van het peil, maar met behoud van de landbouwkundige waarde.
Planning:	Pilot loopt tot 2011
Budget:	€ 1.500.000

Onderwaterdrainage kan bewerkstelligen dat veen minder snel oxideert en dat percelen met een suboptimale drooglegging beter toegankelijk en bewerkbaar zijn. In augustus 2009 is in peilvak 9 een proefopstelling geplaatst voor het meten van de bodemdaling. Deze is gebaseerd op de opstelling die functioneert op de proefboerderij in Zegveld. De uitkomsten van de proef zijn leidend voor het al dan niet opstellen van een stimuleringsmaatregel voor de toepassing van onderwaterdrainage in gebieden binnen Groot Wilnis – Vinkeveen die gevoelig zijn voor bodemdaling.

Ad 3. Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg

Maatregel:	Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg
Doel:	Beperken bodemdaling
Hangt samen met:	Watergebiedsplan
Trekker:	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet
Samenwerkingspartners:	Agrarische ondernemers en grondeigenaren
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Verbeterde afvoer van water uit poldersysteem
Planning:	Afgerond in 2011
Budget:	€ 2.800.000

De aanleg van het gemaal is onderdeel van het Watergebiedsplan Groot Wilnis – Vinkeveen 2005-2015 en wordt uitgevoerd door Waternet.

Ad 4. Opheffen van onderbemalingen in peilvak 9

Maatregel:	Opheffen van onderbemalingen in peilvak 9
Doel:	Beperken bodemdaling
Hangt samen met:	Watergebiedsplan
Trekker:	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet
Samenwerkingspartners:	Agrarische ondernemers, grondeigenaren
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers, grondeigenaren
Beoogd resultaat:	Vóór 2015 opheffen 2 onderbemalingen
Planning:	Afgerond in 2015
Budget:	€ 60.000

In peilvak 9 liggen 4 onderbemalingen. Volgens het huidige peilbesluit zouden 2 daarvan op basis van drooglegging al vóór 2015 kunnen worden opgeheven. Dit vereist een zorgvuldige benadering (maatwerkoplossingen) i.v.m. de agrarische belangen die in het geding zijn en de andere doelen uit het convenant Groot Wilnis – Vinkeveen die we met de betreffende boeren willen realiseren. De strategie richt zich op het aanpakken van de onderbemalingen op basis van vrijwilligheid.

3. Veelzijdige natuur

Doel en maatregelen

In 2020 is Groot Wilnis – Vinkeveen net als nu een toonaangevend weidevogelgebied op nationaal niveau. De huidige broedsuccessen zijn verbeterd. De kwaliteit van de waternatuur is sterk verbeterd door schoner water, door de aangepaste oevers en door extra voorzieningen voor de migratie van vissen en kleinere waterdieren.

Het gebied functioneert in 2020 als hoogwaardige robuuste natuurverbinding tussen de Nieuwkoopse Plassen, het kerngebied Botshol en omgeving en de Vechtstreek, op het ambitieniveau dat het Rijk en Provincie Utrecht in het voorjaar van 2009 hebben vastgesteld voor dit deel van de toenmalige Robuuste Verbinding (de Groene Ruggengraat). Uitgangspunt voor de ruimtelijke uitwerking is opgenomen in bijlage III van het convenant. Om dit te bereiken, worden de volgende maatregelen genomen:

1. Intensiveren samenwerking tussen agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer
2. Agrarisch overgangsbeheer
3. Mozaïek op Maat weidevogelbeheer
4. Verwerving en/of bestemmingswijziging van landbouwgrond voor natuur
5. Inrichting natuurgronden volgens natuurontwikkelingsschets GWV
6. Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan
7. Particulier natuurbeheer
8. Pilot ecosluizen

Ad 1. Intensiveren samenwerking tussen agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer

Maatregel:	Intensiveren samenwerking tussen agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Tijdelijke verpachting Staatsbosbeheergronden, collectief beheerplan, inrichting natuurgonden
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Staatsbosbeheer, Programmabureau de Venen, Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen Staatsbosbeheer, Stichting De Bovenlanden, agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Verbeterde kwaliteit en betere afstemming van natuurterreinbeheer en agrarisch natuurbeheer. Meer draagvlak bij particulieren voor (agrarisch) natuurbeheer.
Planning:	2010-2020
Budget:	p.m.

Om de doelen voor Veelzijdige natuur te bereiken, is het nodig dat de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer intensief samenwerken. Naast de twee bovengenoemde partijen is Programmabureau de Venen betrokken als facilitator. Stichting De Bovenlanden wordt geraadpleegd vanwege haar ervaring met particulier natuurbeheer.

De boeren zorgen ervoor dat het gebied open blijft

Ad 2. Agrarisch overgangsbeheer

Maatregel:	Agrarisch overgangsbeheer
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Collectief beheerplan, natuurlijk ingerichte oevers en botanisch randenbeheer.
Trekker:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, agrariërs, Staatsbosbeheer
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	kruidenrijk weidevogelgrasland en bloemrijk hooiland in agrarisch of particulier natuurbeheer realiseren in deelgebied Donkereind/Bosdijk en langs de Veldwetering.
Planning:	2012 voorbereiding afgerond, 2012-2020 uitvoering
Budget:	p.m. (maatwerk subsidieregeling SNL)

Deze maatregel wordt ingezet in het kader van overgangsbeheer richting een drasland-haarvatensysteem in deelgebied Donkereind/Bosdijk en waardevolle schraalgraslanden langs de Veldwetering tussen Geerkade en Gagelweg (zie natuurontwikkelingsschets Groot Wilnis – Vinkeveen). Het beheer is erop gericht om de kwaliteit van het weidevogelkerngebied in stand te houden en de ecologische randvoorwaarden te scheppen voor de totstandkoming van de natuurverbinding.

Ad 3. Mozaïek op Maat weidevogelbeheer

Maatregel:	Mozaïek op Maat weidevogelbeheer
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Collectief beheerplan
Trekker:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, agrariërs, Staatsbosbeheer
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Handhaven of versterken van Groot Wilnis – Vinkeveen als toonaangevend weidevogelgebied op nationaal niveau.
Planning:	2012 voorbereiding afgerond, 2012-2020 uitvoering
Budget:	p.m. (maatwerk subsidieregeling SNL)

Om het weidevogelkerngebied in peilvak 9 optimaal te kunnen beheren, wil de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen opnieuw de succesvolle aanpak van Mozaïek op Maat kunnen hanteren. Kenmerkend daarin is het toepassen van regionale maatwerkpakketten. Omdat deze werkwijze vanaf 2010 niet

meer wordt ondersteund door de provinciale subsidieregeling SNL, wordt in het kader van het gebiedsproces Groot Wilnis – Vinkeveen een eigen maatregel ontwikkeld.

De maatregel voorziet onder andere in het jaarlijks uitvoeren van een mozaïekscan waarmee wordt bepaald op welke plaats een regionaal maatwerkpakket gewenst is. Voor de mozaïekscan wordt een zogenaemde combi-telmethode gehanteerd waarbij eind april de territoria in kaart worden gebracht en in de tweede helft van mei het aantal gealarmeerde ouders (met jongen). Voor monitoring ten behoeve van de populatieontwikkeling wordt de onderzoekreeks eens in de 3 jaar voortgezet.

Ad 4. Verwerving en/of bestemmingswijziging van landbouwgrond voor natuur

Maatregel:	Verwerving en/of bestemmingswijziging van landbouwgrond voor natuur
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Maatregelen rond Beperken bodemdaling en Grond als motor
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, Dienst Landelijk Gebied/Bureau Beheer Landbouwgronden, Gemeente De Ronde Venen, grondeigenaren
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Staatsbosbeheer, Stichting De Bovenlanden
Beoogd resultaat:	Verwerving, inrichting en doorlevering van 190 ha nieuwe natuur. Vrijwillige kavelruil moet ervoor zorgen dat de beoogde natuurgronden ook daadwerkelijk op de juiste plaats belanden.
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 6.650.000

Ad 5. Inrichting natuurgronden volgens natuurontwikkelingsschets
Groot Wilnis – Vinkeveen

Maatregel:	Inrichting natuurgronden volgens natuurontwikkelingsschets Groot Wilnis – Vinkeveen
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Samenwerking agrariërs en Staatsbosbeheer, agrarisch overgangsbeheer en maatregelen rond Beperken bodemdaling.
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, Dienst Landelijk Gebied/Bureau Beheer Landbouwgronden, grondeigenaren/terreinbeheerders, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen
Doelgroepen:	Particuliere natuurbeheerders, Staatsbosbeheer.
Beoogd resultaat:	Inrichten snoer en kralen van wetland- en draslandverbinding en stapstenen.
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 2.430.000

Zowel de nog nieuw te verwerven natuur (al dan niet in particulier beheer) als de reeds eerder verworven maar nog niet ingerichte natuurpercelen moeten de komende jaren worden ingericht (zie hectare opgave, bijlage III van gebiedsconvenant). De aanpak richt zich op de integrale ontwikkeling van een aantal goed gekozen deelgebieden. Voor Demmerik en de driehoek Armenland Ruwiel - Veenkade - Veldwetering zijn in 2010 aparte deelgebiedsprocessen gestart. Het proces in deze driehoek is ook van belang vanwege de nationale/provinciale afspraak dat de verdroging van Armenland Ruwiel (=topgebied) in 2013 opgeheven zou moeten zijn. Deze opgave heeft bovendien een directe relatie met de Programmatische aanpak stikstof (PAS).

Armenland Ruwiel

Ad 6. Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan

Maatregel:	Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Verwerven en inrichten gronden voor natuur, agrarisch overgangsbeheer en alle maatregelen rond Grond als motor
Trekker:	Provincie Utrecht
Samenwerkingspartners:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Staatsbosbeheer
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers en andere grondeigenaren
Beoogd resultaat:	Natuurbeheerplan 2011 conform convenant Groot Wilnis – Vinkeveen
Planning:	2010-2020
Budget:	p.m

Daar waar in de natuurontwikkelingsschets van het gebiedsconvenant een zogenoemde 'ruime jas begrenzing' is voorzien, wordt natuur pas 1:1 begrensd als de betreffende gronddeals of bestemmingswijzigingen beklonken zijn. Bestaande arrangementen op het gebied van agrarisch natuurbeheer blijven mogelijk tot aan het moment van functiewijziging. Daarbij moet opgemerkt worden dat de ruime jas begrenzing op sommige punten minder ruim is dan op andere. Aan de ene kant van het spectrum bevindt zich de driehoek Armenland-Ruwiel - Veenkade - Veldwetering die reeds lange tijd 1:1 begrensd is in de natuurgebiedsplannen van Provincie Utrecht. Aan de andere kant bevindt zich het drasland haarvatensysteem tussen Veenkade en Demmerik. Hier wordt de begrenzing bijzonder ruim gehouden om zoveel mogelijk realisatiekansen open te houden voor vrijwillig instappende melkveehouders.

Deze werkwijze brengt met zich mee dat het natuurbeheerplan de natuur in eerste instantie ruim begrenst en gaandeweg de praktijk van natuurrealisatie volgt door gronden 1:1 te begrenzen nadat ze een natuurbestemming hebben gekregen.

Lepelaar in reservaat Demmerik

Ad 7. Particulier natuurbeheer

Maatregel:	Particulier natuurbeheer
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Verwerven en inrichten gronden voor natuur, agrarisch overgangsbeheer en alle maatregelen rond Grond als motor
Trekker:	Provincie Utrecht
Samenwerkingspartners:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Staatsbosbeheer, Stichting De Bovenlanden
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers en grondeigenaren
Beoogd resultaat:	Beheer van 190 ha nieuwe natuur
Planning:	2010-2020
Budget:	p.m. (uit subsidieregeling SNL en beheerbudget Staatsbosbeheer)

Ad 8. Pilot ecosluizen

Maatregel:	Ecosluizen
Doel:	Veelzijdige natuur
Hangt samen met:	Alle maatregelen onder het thema Schoon water
Trekker:	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet
Samenwerkingspartners:	Initiatiefnemende agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Verbeterde migratie van onderwaterfauna en daardoor een verbeterde ecologische kwaliteit van sloten en weteringen. Tevens resulteren de ecosluizen in een verbeterde doorstroming van secundaire watergangen door de pulserende verversing van slotwater.
Planning:	2010-2011
Budget:	€ 150.000

Deze maatregel is erop gericht om de migratie te verbeteren van de onderwatermacrofauna (o.a. vissen) tussen verschillende peilvakken. Deze zijn nu fysiek van elkaar gescheiden. Na een voorbereidende onderzoeksfase in 2010 worden in 2011 als proef 2 ecosluizen aangelegd. Indien de proef succesvol is, komen nog 3 à 4 locaties in Groot Wilnis – Vinkeveen in aanmerking voor zo'n ecosluis. Daarmee zou de onderwaternatuur in het hele projectgebied ontsnipperd zijn.

4. Grond als motor

Het principe van Grond als motor is dat agrariërs compensatie wordt geboden voor verminderde productiviteit of een verlies aan mestplaatsingsruimte als gevolg van een bijdrage op het gebied van Schoon water, Verminderde drooglegging of Veelzijdige natuur. De compensatie vindt plaats in de vorm van droger gelegen grond die de boer tijdelijk kan pachten of tegen marktprijs kan kopen. Omdat het niet erg waarschijnlijk is dat de betreffende compensatiegrond voor de nieuwe eigenaar meteen op de juiste plek ligt, gaat hier vaak eerst een kavelruiloperatie aan vooraf.

Het thema Grond als motor is gedurende de gehele looptijd (tot 2020) van belang als instrument om de integrale gebiedsdoelen te kunnen realiseren. Het thema kent de volgende maatregelen:

1. Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatsbosbeheer
2. Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging
3. Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen
4. Opstellen van een bedrijfsbeëindigingsregeling
5. Faciliteren van bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen

Ad 1. Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatsbosbeheer

Maatregel:	Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatsbosbeheer
Doel:	Grond als motor
Hangt samen met:	Samenwerking tussen agrariërs en Staatsbosbeheer, verwerving en inrichting van gronden voor natuur, agrarisch overgangsbeheer.
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Dienst Landelijk Gebied/Bureau Beheer Landbouwgronden, Staatsbosbeheer, huidige en toekomstige pachters, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, LTO
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Bevorderen bijdrage van agrariërs aan schoon water, remmen bodemdaling of veelzijdige natuur en tegelijkertijd faciliteren van behoefte van ondernemers naar extra weidegrond en mestplaatsingsruimte.
Planning:	2010-2015
Budget:	p.m. (Programmabureau de Venen)

Bureau Beheer Landbouwgronden beheert gronden die door de overheid zijn aangekocht om te worden doorgeleverd aan de landbouw (agrarische bestemming) of aan een terreinbeherende organisatie (natuurbestemming). In Groot Wilnis – Vinkeveen streven we naar een zo snel mogelijke levering, maar vaak gaat hier eerst kavelruil aan vooraf. Gedurende de periode dat dit nog niet heeft plaatsgevonden, wordt grond van Bureau Beheer Landbouwgronden op jaarbasis verpacht. Daarbij hebben boeren uit het gebied zelf voorrang, en zeker als die boeren op hun eigen land een bijdrage hebben geleverd aan doelen op het gebied van schoon water (waaronder opslag van baggerspecie), remmen van de bodemdaling of veelzijdige natuur.

Naast Bureau Beheer Landbouwgronden verpacht ook Staatsbosbeheer gronden in Groot Wilnis – Vinkeveen. Voor een deel betreft het tijdelijke constructies, in afwachting van een definitieve inrichting voor natuur. Voor een ander deel worden de gronden in pacht uitgegeven als onderdeel van een weloverwogen beheerstrategie. In het kader van de beoogde samenwerking tussen Staatsbosbeheer en agrariërs (zie hierboven) zal Staatsbosbeheer op dezelfde wijze als Bureau Beheer Landbouwgronden meewerken aan een gerichte uitgifte van pacht volgens de door het proces Groot Wilnis – Vinkeveen op te stellen spelregels.

Ad 2. Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging

Maatregel:	Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging
Doel:	Grond als motor
Hangt samen met:	Verduurzaming agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering, beperken bodemdaling, realiseren agrarische of nieuwe natuur, vrijwillige kavelruil, bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen.
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, Dienst Landelijk Gebied/Bureau Beheer Landbouwgronden, LTO
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Grond kunnen aanbieden als compensatie voor verminderde productiviteit of een verlies aan mestplaatsingsruimte op laagstgelegen percelen
Planning:	2010-2020
Budget:	p.m. (Verwerving van landbouwgrond voor natuur en provinciaal budget Landbouwstructuurversterking)

Het principe van Grond als motor is dat agrariërs compensatie wordt geboden voor verminderde productiviteit of een verlies aan mestplaatsingsruimte op laaggelegen percelen waar het proces Groot Wilnis – Vinkeveen natuur wil realiseren en/of het peil wil verhogen. De compensatie vindt plaats in de vorm van hoger gelegen grond die de boer tegen marktprijs krijgt aangeboden. Omdat het niet erg waarschijnlijk is dat de betreffende compensatiegrond voor de nieuwe eigenaar meteen op de juiste plek ligt, is vaak ook een vrijwillige kavelruil onderdeel van het proces (zie hierna).

Ad 3. Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen

Maatregel:	Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen
Doel:	Grond als motor
Hangt samen met:	Verduurzaming agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering, beperken bodemdaling, realiseren agrarische of nieuwe natuur, vrijwillige kavelruil, bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen.
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, Dienst Landelijk Gebied/Bureau Beheer Landbouwgronden, LTO
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers en andere grondeigenaren
Beoogd resultaat:	Grond toeruien naar een voor de (toekomstige) grondeigenaar zo gunstig mogelijke locatie
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 960.000

Zoals hiervoor al is opgemerkt, is het instrument kavelruil onontbeerlijk voor 'Grond als motor'. Er wordt een kavelruilplan opgesteld waarin alle juridische, procesmatige en inhoudelijke argumenten tegen elkaar worden afgewogen. Daarmee biedt het plan een bestuurlijk en operationeel kader om daadwerkelijk met kavelruil aan de slag te gaan. Bij de totstandkoming van het kavelruilplan wordt advies ingewonnen bij de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en LTO Noord en wordt een gebiedsavond georganiseerd waarin de boeren in Groot Wilnis – Vinkeveen hun visie kunnen geven op 'Grond als motor' en het instrument kavelruil.

Kattenstaart

Ad 4. Opstellen van een bedrijfsbeëindigingsregeling

Maatregel:	Opstellen van een bedrijfsbeëindigingsregeling
Doel:	Grond als motor
Hangt samen met:	Verduurzaming agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering, beperken bodemdaling, realiseren agrarische of nieuwe natuur, vrijwillige kavelruil, faciliteren van bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen.
Trekker:	Provincie Utrecht
Samenwerkingspartners:	Programmabureau de Venen, Dienst Landelijk Gebied/ Bureau Beheer Landbouwgronden, LTO
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Voldoende schadeloosstelling voor agrariërs om een gewenste bedrijfsbeëindiging te effectueren
Planning:	2010-2020
Budget:	p.m.

Zolang er geen sprake is van een onteigeningstitel (hetgeen in Groot Wilnis – Vinkeveen het geval is), mag er voor de beëindiging (liquidatie) van een bedrijf geen volledige schadeloosstelling worden uitgekeerd (staatssteuntoets). De provincie Utrecht moet zich dus voegen in het normale handelsverkeer en kan geen bedragen neertellen boven de geldende marktwaarde indien het een bedrijf zou willen opkopen. Er kan dus geen additionele bedrijfsbeëindigingsregeling voor Groot Wilnis – Vinkeveen in het leven worden geroepen. Daarmee kan deze maatregel niet worden uitgevoerd.

Ad 5. Faciliteren van bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen

Maatregel:	Faciliteren van bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen
Doel:	Grond als motor
Hangt samen met:	Verduurzaming agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering, beperken bodemdaling, realiseren agrarische of nieuwe natuur, vrijwillige kavelruil.
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, Dienst Landelijk Gebied/ Bureau Beheer Landbouwgronden, LTO
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Ruimte scheppen voor vergrotingen en/of verbetering van de structuur van bestaande bedrijven en voor natuurontwikkeling.
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 8.400.000

Indien dit in het kader van het gebiedsproces Groot Wilnis – Vinkeveen gewenst is, worden bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen gefaciliteerd voor zover deze niet

strijdig zijn met de Europese staatssteuntoets (zie ook ad 4, hierboven). Voor bedrijfsverplaatsingen beschikt Provincie Utrecht over een eigen regeling die de proceskosten vergoedt tot een maximum van € 400.000 per geval. In bijzondere gevallen kan het maximum worden opgehoogd tot € 500.000. Eventuele inkomsten uit maatschappelijke diensten als de subsidieregeling SNL of Groene en Blauwe Diensten zijn in deze maximumbedragen inbegrepen. Inkomenssteun in de vorm van bijvoorbeeld Europese toeslagen vallen daar buiten.

5. Vitale landbouw

Doel en maatregelen

De landbouw in Groot Wilnis – Vinkeveen is ook in 2020 en de verdere toekomst drager van het cultuurhistorisch waardevolle veenweidelandschap. De inkomensontwikkeling van bedrijven moet ook in de toekomst gelijke tred kunnen houden met vergelijkbare bedrijven in andere delen van het Westelijk Veenweidegebied. Alle inspanningen voor een meer vitale landbouw worden afgestemd met doelen op het gebied van natuur, waterkwaliteit, bodemdaling en recreatie. Om vitale landbouw in Groot Wilnis – Vinkeveen mogelijk te maken, worden de volgende maatregelen genomen:

1. Verduurzaming van de agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering
2. Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden
3. Stimuleren van de bouw van emissiearme stallen
4. Inzet van een gebiedsmakelaar en subsidiëring van bedrijfsplannen

Ad 1. Verduurzaming van de agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering

Maatregel:	Verduurzaming van de agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering
Doel:	Vitale landbouw
Hangt samen met:	Beperken bodemdaling, realiseren agrarische of nieuwe natuur, vrijwillige kavelruil, bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen.
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	LTO, Provincie Utrecht, Dienst Landelijk Gebied, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet, Landschap Erfgoed Utrecht, Centrum Beeldende Kunst Utrecht, Werkgroep Landbouw de Venen.
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Kavelpaden en brede banden, damhekken, vermindering af- en uitspoeling mineralen, integraal duurzame erfinrichting
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 348.000

- LTO Noord is trekker van de versterking van de agrarische bedrijfsstructuur. Zij worden daarbij ondersteund door Programmabureau de Venen. Er worden projecten ontwikkeld voor het subsidiëren van:
 - Kavelpaden en Brede Banden (i.s.m. Werkgroep Landbouw de Venen)
 - Damhekken (i.s.m. LTO, agrariër Joost Samson, Landschap Erfgoed Utrecht en Centrum Beeldende Kunst Utrecht)
 - Maatregelen om de af- en uitspoeling van mineralen te beperken, in het kader van de KRW pilot project 'Praktische bedrijfsinnovaties' (i.s.m. Provincie Utrecht en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet)
 - Integraal duurzame erfinrichting ter voorkoming of vermindering van de afspoeling en uitstoot van schadelijke stoffen (i.s.m. Werkgroep Landbouw de Venen)

Aanleg onderwaterdrainage

*Artist impression
damhek*

Ad 2. Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden

Maatregel:	Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden
Doel:	Vitale landbouw
Hangt samen met:	Verduurzaming agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering, Stimuleren van de bouw van emissiearme stallen, beheer Natuurbeschermingswet-gebieden, Programmatische aanpak stikstof
Trekker:	Provincie Utrecht
Samenwerkingspartners:	LTO, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Werkgroep Landbouw de Venen, Staatsbosbeheer
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Langetermijnperspectief voor vitale melkveebedrijven, afname depositie stikstof op Natuurbeschermingswet-gebieden
Planning:	2010-2020
Budget:	p.m. (Provincie Utrecht)

Doel van het uitwerkingsplan is een goede juridische basis bieden voor vergunningverlening Natuurbeschermingswet (art. 16) rond de Schraallanden van Utrecht-West. Ingrediënten zijn:

- Legalisering van de huidige emissie van bedrijven in Groot Wilnis – Vinkeveen
- Individuele vergunningtrajecten, op basis van bestaande gebruik per 2009
- Potentie voor herstel van schrale (blauw)graslanden staat vast
- Een herstelstrategie op basis van verbetering hydrologie, adequaat beheer en reductie depositie
- Zolang de kritische depositie nog niet is bereikt, zal depositiereductie worden ingezet voor enerzijds natuurherstel en anderzijds ontwikkelingsruimte voor blijvende bedrijven
- 'Hand aan de kraan' bij optredend natuurherstel

Bouw van duurzame stallen wordt gestimuleerd

Ad 3. Stimuleren van de bouw van emissiearme stallen

Maatregel:	Stimuleren van de bouw van emissiearme stallen
Doel:	Vitale landbouw
Hangt samen met:	Verduurzaming agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering, Uitwerkingsplan Stikstof i.v.m. NB-wet gebieden, beheer NBwet gebieden, PAS
Trekker:	LTO
Samenwerkingspartners:	Programmabureau de Venen, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Werkgroep Landbouw de Venen, Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven door emissiebeperkende maatregelen, afname depositie stikstof op Natuurbeschermingswet-gebieden
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 500.000

Stimulering van emissiearme stallen via een proefstalregeling met voorbeeldwerking voor een beperkt aantal bedrijven. Er zijn verschillende agrariërs in Groot Wilnis – Vinkeveen die willen investeren in emissiearme stallen en interesse hebben getoond voor een stimuleringsregeling.

Ad 4. Inzet van een gebiedsmakelaar en subsidiëring van bedrijfsplannen

Maatregel:	Inzet van een gebiedsmakelaar en subsidiëring van bedrijfsplannen
Doel:	Vitale landbouw
Hangt samen met:	Alle onderwerpen met een integraal karakter in het gebiedsproces Groot Wilnis – Vinkeveen
Trekker:	Programmabureau de Venen
Samenwerkingspartners:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, LTO, Werkgroep Landbouw de Venen, Gemeente De Ronde Venen, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet, Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Agrarische ondernemers
Beoogd resultaat:	Professionele begeleiding van agrariërs bij het opstellen van bedrijfsplannen en het participeren in projecten op het gebied van Schoon water, Beperken bodemdaling, Veelzijdige natuur, Grond als motor, Vitale landbouw en Weidse recreatie.
Planning:	2010-2020
Budget:	€ 400.000

De gebiedsmakelaar ondersteunt agrariërs bij het bepalen van kansen en ambities vanuit het covenant Groot Wilnis – Vinkeveen. Onderdeel is een subsidiëringregeling voor professionele begeleiding bij het opstellen van bedrijfsplannen. Hiermee zouden een aantal individuele boeren mogelijk een completer beeld kunnen krijgen van de toekomst en op grond daarvan een rationelere beslissing kunnen nemen om al dan niet uit te breiden of juist te stoppen.

6. Weidse recreatie

Met weidse recreatie wordt aangegeven dat recreatie qua karakter passend moet zijn binnen het veenweidegebied, dat de relaties met landbouw en vergezichten belangrijk zijn en dat kansen, ook de kleine, benut kunnen worden om meer kleine schakels toe te voegen. Kernwoorden zijn: recreatie op spierkracht en agrotourisme. Uitgangspunt is dat nieuwe initiatieven niet als eigenstandige projecten worden uitgevoerd, maar als onderdeel van en tegelijk met andere componenten van het gebiedsproces. Zo verkent Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen de kansen voor een boerenlandwandeling gelijktijdig met gesprekken over mogelijk nieuwe pakketten voor agrarisch natuurbeheer.

Doel en maatregelen

Om de doelstellingen uit het convenant te realiseren, zijn de volgende maatregelen geformuleerd:

1. Kanoroute door Donkereind, Demmerik en Geuzensloot
2. Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk
3. Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Dooijersluis
4. Fietsroute over Oude Spoordijk
5. Recreatief knooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot
6. Onderzoek naar recreatieterreinen

Ad 1. Kanoroute door Donkereind, Demmerik en Geuzensloot

Maatregel:	Kanoroute door Donkereind, Demmerik en Geuzensloot
Doel:	Weidse recreatie
Hangt samen met:	Agrarisch en particulier natuurbeheer, natuurvriendelijk ingerichte oevers
Trekker:	Recreatieschap Vinkeveense Plassen
Samenwerkingspartners:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, Gemeente De Ronde Venen, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet, Staatsbosbeheer, Stichting De Bovenlanden, Provincie Utrecht en andere particuliere (grond)gebruikers
Doelgroepen:	Grondeigenaren en pachters
Beoogd resultaat:	Groot Wilnis – Vinkeveen als aantrekkelijk gebied voor kanovaarders
Planning:	2010-2012
Budget:	€ 60.000

Onderdeel van de maatregel is een haalbaarheidsonderzoek waarin onder andere duidelijk wordt of er medewerking komt van agrariërs en of de kanoroute ecologisch en financieel haalbaar is. Waar de route door niet-openbaar water gaat, zal het betreffende traject in nauwe samenwerking met de particuliere eigenaren en gebruikers worden ontwikkeld. Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen speelt hierin een bemiddelende rol. Ook worden afspraken gemaakt voor het beheer en onderhoud van de route voor de lange termijn.

Ad 2. Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk

Maatregel:	Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk
Doel:	Weidse recreatie
Hangt samen met:	Agrarisch en particulier natuurbeheer, agrarische bedrijfsvoering
Trekker:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Grondeigenaren en pachters
Beoogd resultaat:	Onverharde wandelverbinding tussen twee recreatiegebieden
Planning:	2010-2012
Budget:	€ 140.000

De boerenlandwandelingen worden deels gefinancierd en ontwikkeld binnen de pilot Groen-Blauwe diensten Utrecht West zolang de pilot loopt. Aanvullende financiering wordt nog gezocht. Strategie is om de route daar te realiseren waar zich reële kansen voordoen, mogelijk door ook andere maatregelen aan het boerenlandpad te koppelen.

Ad 3. Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Dooijersluis

Maatregel:	Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Dooijersluis
Doel:	Weidse recreatie
Hangt samen met:	Agrarisch en particulier natuurbeheer, agrarische bedrijfsvoering
Trekker:	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen
Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Grondeigenaren en pachters
Beoogd resultaat:	Verlenging van bestaande boerenlandwandeling langs noordelijke deel van de Bijleveld
Planning:	2010-2012
Budget:	€ 140.000

Route steekt Gagelweg over. Pad kan eventueel aan de andere kant van de Bijleveld worden gerealiseerd.

Ad 4. Fietsroute over Oude Spoordijk

Maatregel:	Fietsroute over Oude Spoordijk
Doel:	Weidse recreatie
Hangt samen met:	Weidevogelbeheer
Trekker:	Gemeente De Ronde Venen
Samenwerkingspartners:	Staatsbosbeheer, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, IVN, De Groene Venen, Stichting De Bovenlanden, Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Grondeigenaar (Staatsbosbeheer)
Beoogd resultaat:	Verbeterde recreatieve verbinding tussen Demmerik en Demmerikse kade, zonder verstoring van weidevogels
Planning:	2010-2012
Budget:	€ 342.000

Onderdeel van de maatregel is een haalbaarheidsonderzoek waarin onder andere duidelijk moet worden of de fietsroute ecologisch en financieel haalbaar is. Er worden ook afspraken gemaakt voor het beheer en onderhoud. Daarbij geldt dat voor de lange termijn zekerheid moet zijn over budgetten voor beheer en onderhoud. Als dat niet gegarandeerd is, worden de voorzieningen niet aangelegd.

*Recreatie op spierkracht op
Ter Aarse Zuwe*

Ad 5. Recreatief knooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot

Maatregel:	Recreatief knooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot
Doel:	Weidse recreatie
Hangt samen met:	Agrarisch en particulier natuurbeheer, agrarische bedrijfsvoering
Trekker:	Gemeente De Ronde Venen
Samenwerkingspartners:	Staatsbosbeheer, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen, IVN, De Groene Venen, Stichting De Bovenlanden, Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Grondeigenaar en pachters
Beoogd resultaat:	Verbeterde recreatieve verbinding tussen het Dorp Vinkeveen en Gemaal De Ruiters, in combinatie met gecombineerde moeras- en draslandverbinding
Planning:	2010-2012
Budget:	€ 0 (maatregel is door de gemeente De Ronde Venen afgelast)

De gemeente De Ronde Venen heeft het project eind 2010 afgelast.

Ad 6. Onderzoek naar recreatieterreinen

Maatregel:	Onderzoek naar recreatieterreinen
Doel:	Weidse recreatie
Hangt samen met:	Bestaande recreatieterreinen
Trekker:	Recreatieschap Vinkeveense Plassen
Samenwerkingspartners:	Programmabureau de Venen, Provincie Utrecht
Doelgroepen:	Grondeigenaar
Beoogd resultaat:	Ideeën ontwikkelen voor verbetermogelijkheden van bestaande recreatieterreinen
Planning:	2010-2015
Budget:	p.m. (Recreatieschap Vinkeveense Plassen)

Het betreft een langjarig onderzoek naar de capaciteit, beheerbaarheid, inpassing en exploitatie van de recreatieterreinen Bosdijk en De Geer.

4. Hoe bekostigen we dit?

De middelen voor Groot Wilnis – Vinkeveen komen uit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG), bestaande uit: een provinciale maatwerkpot, Nota Ruimte middelen en Agenda Vitaal Platteland middelen. De Nota Ruimte middelen zijn beschikbaar tot 2015.

Koppeling met Gebiedsprogramma de Venen

De programmering van Groot Wilnis – Vinkeveen is onderdeel van de programmering van de Venen. De gerealiseerde doelen in Groot Wilnis – Vinkeveen worden doorvertaald naar de doelen van het gebiedsprogramma de Venen om zo een volledig beeld te hebben van de doelrealisatie uit het gebiedsprogramma de Venen. De doelen en middelen voor Groot Wilnis – Vinkeveen zullen apart worden gelabeld, zodat een goede monitoring mogelijk blijft.

Begroting en financiële dekking

In tabel 2 (zie volgende blz.) is een overzicht opgenomen van de geraamde kosten van de in het realisatieplan opgenomen maatregelen (zoals beschreven in hoofdstuk 3), inclusief de proceskosten en een post Onvoorzien. De totale uitvoeringskosten voor het gebiedsproces Groot Wilnis – Vinkeveen worden geschat op € 42.034.000. De financiële dekking van de uitvoeringskosten is weergegeven in bijlage 2. De ingebrachte middelen bedragen € 40.389.000 en zijn afkomstig van:

- De Nota Ruimte gelden volgens de Business case Groot Wilnis – Vinkeveen
€ 15.137.000
- Het ILG (helpt afkomstig van het Rijk, andere helft van Provincie Utrecht)
€ 12.034.000
- Collegemiddelen van de Provincie Utrecht (het zogenoemde maatwerkbudget)
€ 5.087.000
- Middelen van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet
€ 7.306.000
- Eigen bijdrage door boeren
€ 483.000
- Bijdrage van de gemeente De Ronde Venen
€ 342.000

De conclusie is dat vooralsnog een bedrag van € 1.645.000 niet gedekt is. Daar staat tegenover dat er nu al aanwijzingen zijn dat een aantal maatregelen goedkoper zullen uitvallen. Zo lijkt het waterkwaliteitsbaggeren ca € 2 miljoen minder te kosten dan begroot. Uit de jaarlijkse voortgangsrapportages zal blijken hoe de uitgaven en de kostendekking in de loop van de tijd zullen uitpakken. Daarbij is het niet uitgesloten dat de politieke context gedurende de uitvoeringsperiode wijzigingen dicteert in de dekking van de middelen. Bijlage 2 moet daarom worden beschouwd als een momentopname.

Tabel 2 Kostenraming Groot Wilnis – Vinkeveen

Thema	Begroot totaal
Schoon water	€ 4.040.000
Beperkte inlaat van gebiedsvreemd water	€ 60.000
Kwaliteitsbaggeren	€ 3.000.000
Onderhoudsbaggeren na kwaliteitslag (volgens de keur)	p.m.
Natuurlijk ingerichte oevers	€ 980.000
Bredere mestvrije zones (regulier budget groenblauwe diensten)	p.m.
Beperken bodemdaling	€ 9.700.000
Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9 - tijdelijke maatregelen tot 2015	€ 200.000
Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9 - structureel, na 2015	€ 5.200.000
Onderwaterdrainage	€ 1.500.000
Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg	€ 2.800.000
Opheffen van onderbemalingen in peilvak 9	p.m.
Veelzijdige natuur	€ 10.520.000
Intensiveren samenwerking tussen agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer (going concern)	p.m.
Agrarisch overgangsbeheer in Donkereind/Bosdijk en langs de Veldwetering (maatwerk SNL)	p.m.
Mozaïek op Maat weidevogelbeheer (maatwerk SNL)	p.m.
Verwerving en/of bestemmingswijziging van landbouwgrond voor natuur	€ 6.650.000
Inrichting natuurgronden volgens natuurontwikkelingschets Groot Wilnis – Vinkeveen	€ 2.430.000
Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan (going concern Provincie Utrecht)	p.m.

Thema	Begroot totaal
Particulier natuurbeheer (onderdeel van SNL en beheerbudget Staatbosbeheer)	€ 1.350.000
Pilot ecosluizen	€ 150.000
Grond als motor	€ 9.660.000
Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatbosbeheer (going concern Programmabureau de Venen)	p.m.
Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging (zie opmerking blz. 33)	p.m.
Bedrijfsvergroting (risico's rentekosten en prijsdaling)	p.m.
Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen	€ 960.000
Aanleg nieuwe kavelpaden als gevolg van kavelruil	€ 300.000
Faciliteren van bedrijfsverplaatsingen	€ 7.200.000
Faciliteren van bedrijfsbeëindigingen	€ 1.200.000
Vitale landbouw	€ 1.248.000
Aanleg nieuwe kavelpaden en vervangen bestaande	€ 300.000
Subsidie brede banden	€ 48.000
Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden (going concern Provincie Utrecht)	p.m.
Flankerend beleid (o.a. damhekken en emissiebeperkende maatregelen)	€ 500.000
Inzet van een gebiedsmakelaar en subsidiëring van bedrijfsplannen	€ 400.000
Weidse recreatie	€ 702.000
Kanoroute door Donkereind, Demmerik en Geuzensloot	€ 60.000
Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk	€ 140.000
Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Dooijersluis	€ 140.000
Fietsroute over Oude Spoordijk	€ 342.000
Recreatief knooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot (afgelast)	€ 0
Onderzoek naar recreatieterreinen (ongoing concern Recreatieschap Vinkeveense Plassen)	p.m.
Infoborden	€ 20.000
Proceskosten	€ 4.629.000
Uitvoeringskosten, communicatieadvies	€ 1.072.000
Algemene kosten winst en risico	€ 1.439.000
Engineering, directievoering	€ 2.118.000
Onvoorzien	€ 1.535.000
Onvoorzien	€ 1.535.000
Totaal	€ 42.034.000

Alle bedragen zijn exclusief BTW.

Bijlage 1 Uitvoeringsoverzicht van maatregelen

Thema	Doel	Maatregel	Trekkende organisatie	Uitvoering	Beoogd resultaat	Waar in convenant	
Schoon water	Beperken van de inlaat van gebiedsvreemd water	Beperken inlaat van gebiedsvreemd water (uit de tussenboezem en uit het Amsterdam-Rijnkanaal)	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet	2010-2011, voorbereiding 2010 uitvoering 2011	Inlaat is verminderd. De hoeveelheid inlaatwater is geoptimaliseerd. Dit kan worden gemonitord door te controleren of in droge perioden het gemaal niet te vaak overtollig water moet afvoeren.	pag 5, 25	
	Vergroten zelfreinigend vermogen van het watersysteem	Kwaliteitsbaggeren van alle watergangen tot een waterdiepte van tenminste 0.5 m over de hele breedte	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet	2010-2013	Alle watergangen (240 ha) op 0,5 m diepte	pag 5, 25	
		Natuurlijk ingerichte oevers	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet	2010-2020	Gemiddeld 3,5 km natuurlijk ingerichte oever per jaar, 35 km (=10%) in 2020	pag 25, 26	
		Bredere mestvrije zones hanteren dan verplicht in de Keur	Agrarische Natuur- en Landshapsvereniging De Utrechtse Venen	2010-2020	35 km bredere mestvrije zones	pag 25	
		Beperken nutriëntenbelasting van het watersysteem	Stimuleren van evenwichtsbemesting	Provincie Utrecht	2010-2020	Minder nutriënten in oppervlaktewater	pag 25
			Stimuleren van biologische landbouw	Provincie Utrecht	2010-2020	Minder nutriënten in oppervlaktewater	pag 25
Beperken bodemdaling	Vermindering drooglegging	Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9 door afkoop waardedaling grond na nieuw peilbesluit in 2015. Bij voldoende belangstelling (>90%) al op korte termijn mogelijk door afzien van peilverlaging tegen nadeelcompensatie en mogelijkheid om tijdelijk extra grond te pachten.	Provincie Utrecht	2010-2015	Vitale landbouw met verminderde drooglegging in peilvak 9	pag 28	
		Pilot onderwaterdrainage en daaraan gekoppeld stimuleringsregeling onderwaterdrainage, afhankelijk van uitkomsten pilot	Provincie Utrecht	Pilot 2010-2011 Stimuleringsregeling vanaf 2012	Conclusies om regeling wel of niet in te stellen	pag 28	
	Robuuster peilbeheer in peilvak 9	Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg en aanpassingen watersysteem. Opheffen van onderbemalingen	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet Waterschap Amstel, Gooi en Vecht/Waternet	2010-2011 2010-2015	Nieuw gemaal Geen onderbemalingen	pag 28 pag 28	

Thema	Doel	Maatregel	Trekkende organisatie	Uitvoering	Beoogd resultaat	Waar in convenant
Veelzijdige natuur	Robuuster georganiseerd natuurbeheer	Intensiveren samenwerking agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer in samenwerkingsverband voor de realisatie van nieuwe draslandnatuur via particulier natuurbeheer en gezamenlijk beheer (Staatsbosbeheer zet agrariërs in)	Programmabureau de Venen	2010	Intensieve samenwerking tussen terreinbeherende organisaties en particuliere en agrarische natuurbeheerders	pag 34-35, 43-44
	Voorbereiden particulier natuurbeheer middels agrarisch overgangsbeheer	In stand houden en versterken van het weidevogelgebied in Donkereind/Bosdijk middels grootschalige inzet van het SNL-pakket Kruidenrijk weidevogelgrasland	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen	2011	Kwaliteit van weidevogelgebied is minimaal gelijk gebleven	pag 35
		In stand houden en versterken van het weidevogelgebied in Donkereind/Bosdijk middels Mozatek op Maat weidevogelbeheer	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen	2011-2020	Kwaliteit van weidevogelgebied is minimaal gelijk gebleven	pag 35
	Realiseren nieuwe natuur volgens natuurontwikkelingsschets Groot Wilnis – Vinkeveen	Creëren van waardevolle schraalgraslanden middels grootschalige inzet van het SNL-pakket Botanisch hooiland, in het bijzonder in het gebied tussen Geerkade en Gagelweg langs de Veldwetering.	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen	2011-2020	Waardvolle natte schraalgraslanden gerealiseerd volgens natuurontwikkelingsschets Groot Wilnis – Vinkeveen	pag 35
		Verwerving en/of bestemmingswijziging van 190 ha landbouwgrond voor natuur	Programmabureau de Venen	2010-2020	190 ha natuur gerealiseerd	pag 37
	Verbeteren van de waterecologie	Inrichting 190 ha nieuw verworven natuur	Programmabureau de Venen	2010-2020	Ecologische Hoofdstructuur / Groene Ruggengraat doelen gerealiseerd	pag 34, 59-66
		Inrichting reeds eerder verworven of bestemde natuur, waaronder reservaat Demmerik en driehoek Veldwetering - Veenkade - Ruwiel	Programmabureau de Venen	2011	Ecologische Hoofdstructuur / Groene Ruggengraat doelen gerealiseerd	pag 63
		Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan	Provincie Utrecht	2010-2011	Natuurbeheerplan met herbegrenzing overgenomen uit convenant	pag 37
		Particulier natuurbeheer	Provincie Utrecht	2010-2020	Beheer van 190 ha nieuwe natuur	pag 34
		Aanleg van 2 ecosluizen in Gagelgebied	Waterschap Amstel. Gooi en Vecht/Waternet	2010-2011	Verbeterde migratie van onderwater macrofauna (vissen) en doorstroming van polderloten	pag 31

Thema	Doel	Maatregel	Trekkende organisatie	Uitvoering	Beoogd resultaat	Waar in convenant
Grond als motor	Melkveehouders stimuleren ruimtelijke bijdragen te leveren op het gebied van schoon water, beperking bodemdaling of veelzijdige natuur	Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatsbosbeheer aan boeren die aan doelen werken	Programmabureau de Venen	jaarlijks	Spelregels uit convenant Groot Wilnis – Vinkeveen toegepast.	Pag 48
		Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging om door te leveren aan boeren die aan doelen werken	Programmabureau de Venen	2010-2020	200 ha goed verkavelde compensatie grond voor bedrijven in Groot Wilnis – Vinkeveen	pag 28
		Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavereuilen om landbouw- en natuurgrond op de gewenste locaties te krijgen	Programmabureau de Venen	2010-2020	meerdere kavereuilen en goed verkavelde bedrijven	pag 45
	Ruimte creëren voor nieuwe natuur en grotere melkveebedrijven	Opstellen van een bedrijfsbeëindigingsregeling	Provincie Utrecht	2010-2020	Grotere melkveebedrijven en ruimte voor de beoogde nieuwe natuur	pag 30, 48, 54
		Faciliteren van bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen	Programmabureau de Venen	2010-2020	Ruimte scheppen voor vergrotingen en/of verbetering van de structuur van bestaande bedrijven en voor natuurontwikkeling	pag 30, 48, 54
		Verbetering bedrijfsstructuur (bedrijfsvergroting, flankerend beleid voor bedrijven met beperkte ontwikkelingsmogelijkheden, beperken faunaschade, etc).	LTO Noord	2010-2020	Grotere, gezonde bedrijven; verbeterde agrarische structuur	pag 38
Vitale landbouw	Verduurzaming van de agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering	Verduurzamen bedrijfsvoering (subsidiering van kavelpaden, brede banden, spoelplaatsen, perceelsdammen/duikers, veenhekken, etc.)	LTO Noord	2011-2020	Op 30 agrarische bedrijven is de bedrijfsvoering verduurzaamd	pag 38
		Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden	Provincie Utrecht	2010	Langetermijninspectief voor vitale melkveebedrijven, realiseren beoogde natuurkwaliteit Natuurbeschermingswet-gebieden	pag 38
	Creëren en waarborgen van ontwikkelingsruimte voor melkveeouders	Stimulering van de bouw van emissiearme stallen	LTO Noord	2011-2020	Minder emissie van stikstof door de landbouw	pag 38
	Stimuleren en ondersteuning van agrarisch ondernemerschap	Inzet van gebiedsmakelaar en subsidiering van bedrijfsplannen gericht op verduurzaming en verbreding	Programmabureau de Venen	2010-2020	Ambities van bedrijven concreet in plannen	pag 38

Thema	Doel	Maatregel	Trekkende organisatie	Uitvoering	Beoogd resultaat	Waar in convenant
Weidse recreatie	Verder ontwikkelen van extensieve recreatie (spierkracht)	Kanoroute door Donkereind, Demmerik en door Geuzensloot	Recreatieschap Vinkeveense Plassen	2011	Kanoroute	pag 40
		Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen	2010	Boerenlandwandelpad	pag 40
		Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Dooiersluis (kruist de Gagelweg)	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen	2010	Boerenlandwandelpad	pag 40
		Fietsroute over Oude Spoordijk	Gemeente De Ronde Venen	2011	Fietsroute	pag 40
		Recreatief krooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot	Gemeente De Ronde Venen	2010	Wandel- en fietsroute	pag 40
		Onderzoek naar recreatieteirinen (capaciteit, inpassing, exploiteerbaar, beheerbaar)	Recreatieschap Vinkeveense Plassen	2011	Ideeën om recreatieteirinen verder te ontwikkelen	pag 42

Bijlage 2 Voorlopig overzicht van de financiën van Groot Wilnis – Vinkeveen

Thema	Begroot totaal	Nota Ruimte t/m 2014 (BO Rijk- Provincie)	ILG tot okt 2010 (BO Rijk- Provincie)	Collegemiddelen Prov. Utrecht tot april 2011 (Maatwerkbudget)	Waterschap AGV	Privaat (Landbouw)	Gemeente De Ronde Venen	Nog te dekken
Schoon water	€ 4.040.000	€ 2.796.000	€ -	€ 500.000	€ 1.544.000	€ -	€ -	€ -800.000
Beperkte inlaat van gebiedsvreemd water	€ 60.000	€ 50.000			€ 50.000			€ -40.000
Kwaliteitsbaggeren	€ 3.000.000	€ 2.256.000		€ 500.000	€ 1.004.000			€ -760.000
Onderhoudsbaggeren na kwaliteitsslag								
Natuurlijk ingerichte oevers	€ 980.000	€ 490.000			€ 490.000			
Bredere mestvrije zones								
Beperken bodemdaling	€ 9.700.000	€ 3.333.015	€ -	€ 1.881.250	€ 3.750.628	€ 125.255	€ -	€ 609.852
Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9 - tijdelijke maatregelen tot 2015	€ 200.000							€ 200.000
Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9 - structureel, na 2015	€ 5.200.000	€ 2.581.250		€ 1.881.250	€ 700.000			€ 37.500
Pilot onderwaterdrainage	€ 1.500.000	€ 751.765			€ 250.628	€ 125.255		€ 372.352
Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg	€ 2.800.000				€ 2.800.000			
Opheffen onderbemalingen in peilvak 9								
Veelzijdige natuur	€ 10.580.000	€ 75.000	€ 10.104.000	€ 75.000	€ -	€ -	€ -	€ 325.000
Intensiveren samenwerking tussen agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer								
Agrarisch overgangsbeheer in Donkereind/Bosdijk en langs de Veldwetering								
Mozaiek op Maat weidevogelbeheer								
Verwerving en/of bestemmingswijziging van landbouwgrond voor natuur	€ 6.650.000		€ 7.000.000					€ -350.000
Inrichting natuurgronden volgens natuurontwikkelingsschets Groot Wilnis – Vinkeveen	€ 2.430.000		€ 2.430.000					

Thema	Begroot totaal	Nota Ruimte t./m 2014 (BO Rijk- Provincie)	ILG tot okt 2010 (BO Rijk- Provincie)	Collegemiddelen Prov. Utrecht tot april 2011 (Maatwerkbudget)	Waterschap AGV	Privaat (Landbouw)	Gemeente De Ronde Venen	Nog te dekken
Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan								
Veelzijdige natuur: (particulier) natuurbeheer	€ 1.350.000		€ 675.000					€ 675.000
Pilot ecosluizen	€ 150.000	€ 75.000		€ 75.000				
Grond als motor	€ 9.660.000	€ 6.830.400	€ 144.000	€ 2.100.000	€ -	€ 285.600	€ -	€ 300.000
Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatsbosbeheer								
Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging								
Bedrijfsvergroting								
Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen	€ 960.000	€ 530.400	€ 144.000			€ 285.600		
Aanleg nieuwe kavelpaden als gevolg van kavelruil	€ 300.000							€ 300.000
Faciliteren van bedrijfsverplaatsingen	€ 7.200.000	€ 5.400.000		€ 1.800.000				
Faciliteren van bedrijfsbeëindigingen	€ 1.200.000	€ 900.000		€ 300.000				
Vitale landbouw	€ 1.248.000	€ 49.855	€ -	€ 26.845	€ -	€ -	€ -	€ 1.171.300
Aanleg nieuwe kavelpaden en vervangen best-aande	€ 300.000							€ 300.000
Subsidie brede banden	€ 48.000							€ 48.000
Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden								
Flankerend beleid (o.a. damhekken en emissiebeperkende maatregelen)	€ 500.000	€ 49.855		€ 26.845				€ 423.300
Inzet van een gebiedsmakelaar en subsidiering van bedrijfsplannen	€ 400.000							€ 400.000

Thema	Begroot totaal	Nota Ruimte t./m 2014 (BO Rijk- Provincie)	ILG tot okt 2010 (BO Rijk- Provincie)	Collegemiddelen Prov. Utrecht tot april 2011 (Maatwerkbudget)	Waterschap AGV	Privaat (Landbouw)	Gemeente De Ronde Venen	Nog te dekken
Weidse recreatie	€ 702.000	€ 100.000	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ 342.000	€ 160.000
Kanoroute door Donkereind, Demmerik en de Geuzensloot	€ 60.000							€ 60.000
Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk	€ 140.000	€ 50.000		€ 50.000				€ 40.000
Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Doojersluis	€ 140.000	€ 50.000		€ 50.000				€ 40.000
Fietsroute over Oude Spoordijk	€ 342.000						€ 342.000	
Recreatief knooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot								
Onderzoek naar recreatieterreinen								
Infoborden	€ 20.000							€ 20.000
Proceskosten	€ 4.629.022	€ 1.466.277	€ 1.340.342	€ 302.968	€ 1.465.366	€ 54.069	€ -	€ -
Uitvoeringskosten, communicatieadvies	€ 1.072.348	€ 339.674	€ 310.500	€ 70.185	€ 339.463	€ 12.526		
Algemene kosten winst en risico	€ 1.439.089	€ 455.842	€ 416.692	€ 94.188	€ 455.559	€ 16.809		
Engineering, directievoering	€ 2.117.585	€ 670.761	€ 613.152	€ 138.595	€ 670.344	€ 24.734		
Onvoorzien	€ 1.535.247	€ 486.301	€ 444.534	€ 100.481	€ 485.999	€ 17.932	€ -	€ -
Onvoorzien	€ 1.535.247	€ 486.301	€ 444.534	€ 100.481	€ 485.999	€ 17.932		
Totaal	€ 42.154.269	€ 15.136.848	€ 12.033.876	€ 5.086.544	€ 7.305.993	€ 482.856	€ 342.000	€ 1.766.152

Bijlage 3 Projectbeschrijvingen

1. Schoon water

- 1.1 Beperkte inlaat van gebiedsvreemd water
 - 1.1.1
- 1.2 Kwaliteitsbaggeren
 - 1.2.1 Stimuleringsregeling waterkwaliteitsbaggeren
- 1.3 Natuurlijk ingerichte oevers
 - 1.3.1
- 1.4 Brede mestvrije zones
 - 1.4.1
- 1.5 Stimuleren van evenwichtsbemesting
 - 1.5.1
- 1.6 Stimuleren van biologische landbouw
 - 1.6.1

2. Beperken bodemdaling

- 2.1 Boeren met verminderde drooglegging in peilvak 9
 - 2.1.1 Vooronderzoek regeling nadeelcompensatie bij verminderde drooglegging
 - 2.1.2 Opstellen regeling nadeelcompensatie bij verminderde drooglegging
 - 2.1.3 Vrijwillig afzien van restant peilverlaging in peilvak 9
- 2.2 Pilot onderwaterdrainage
 - 2.2.1
- 2.3 Aanleg gemaal aan de Veldhuisweg
 - 2.3.1
- 2.4 Opheffen van onderbemalingen in peilvak 9
 - 2.4.1

3. Veelzijdige natuur

- 3.1 Intensiveren samenwerking tussen agrariërs, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Utrechtse Venen en Staatsbosbeheer
 - 3.1.1
- 3.2 Agrarisch overgangsbeheer
 - 3.2.1 Agrarisch overgangsbeheer in Donkereind/Bosdijk
 - 3.2.2 Agrarisch overgangsbeheer langs Veldwetering
- 3.3 Mozaïek op Maat weidevogelbeheer
 - 3.3.1
- 3.4 Verwerving en/of bestemmingswijziging van landbouwgrond voor natuur
 - 3.4.1
- 3.5 Inrichting natuurgronden volgens natuurontwikkelingsschets Groot Wilnis – Vinkeveen
 - 3.5.1 Inrichting De Grote Sniep
- 3.6 Aanpassen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in natuurbeheerplan
 - 3.6.1
- 3.7 Particulier natuurbeheer
 - 3.7.1
- 3.8 Pilot ecosluizen
 - 3.8.1

4. Grond als motor

- 4.1 Tijdelijke verpachting van gronden Bureau Beheer Landbouwgronden en Staatsbosbeheer
 - 4.1.1
- 4.2 Verwerven van 200 ha landbouwgrond met goede drooglegging
 - 4.2.1
- 4.3 Organiseren en begeleiden van vrijwillige kavelruilen
 - 4.3.1
- 4.4 Opstellen van een bedrijfsbeëindigingsregeling
 - 4.4.1
- 4.5 Faciliteren van bedrijfsverplaatsingen en -beëindigingen
 - 4.5.1

5. Vitale landbouw

- 5.1 Verduurzaming van de agrarische bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering
 - 5.1.1
- 5.2 Uitwerkingsplan stikstof i.v.m. Natuurbeschermingswet-gebieden
 - 5.2.1
- 5.3 Stimuleren van de bouw van emissiearme stallen
 - 5.3.1
- 5.4 Inzet van een gebiedsmakelaar en subsidiering van bedrijfsplannen
 - 5.4.1

6. Weidse recreatie

- 6.1 Kanoroute door Donkereind, Demmerik en door Geuzensloot
 - 6.1.1
- 6.2 Boerenlandwandeling tussen recreatiegebieden Donkereindse Bos en Bosdijk
 - 6.2.1
- 6.3 Boerenlandwandeling tussen Bijleveldroute en Dooijersluis
 - 6.3.1
- 6.4 Fietsroute over Oude Spoordijk
 - 6.4.1 Voet-fietspad Oude Spoordijk Groot Wilnis – Vinkeveen
- 6.5 Recreatief knooppunt De Heul en wandel- en fietsroute langs de Geuzensloot (vervallen)
- 6.6 Onderzoek naar recreatieterreinen (capaciteit, inpassing, exploiteerbaar, beheerbaar)
 - 6.6.1

1.2.1 Stimuleringsregeling waterkwaliteitsbaggeren

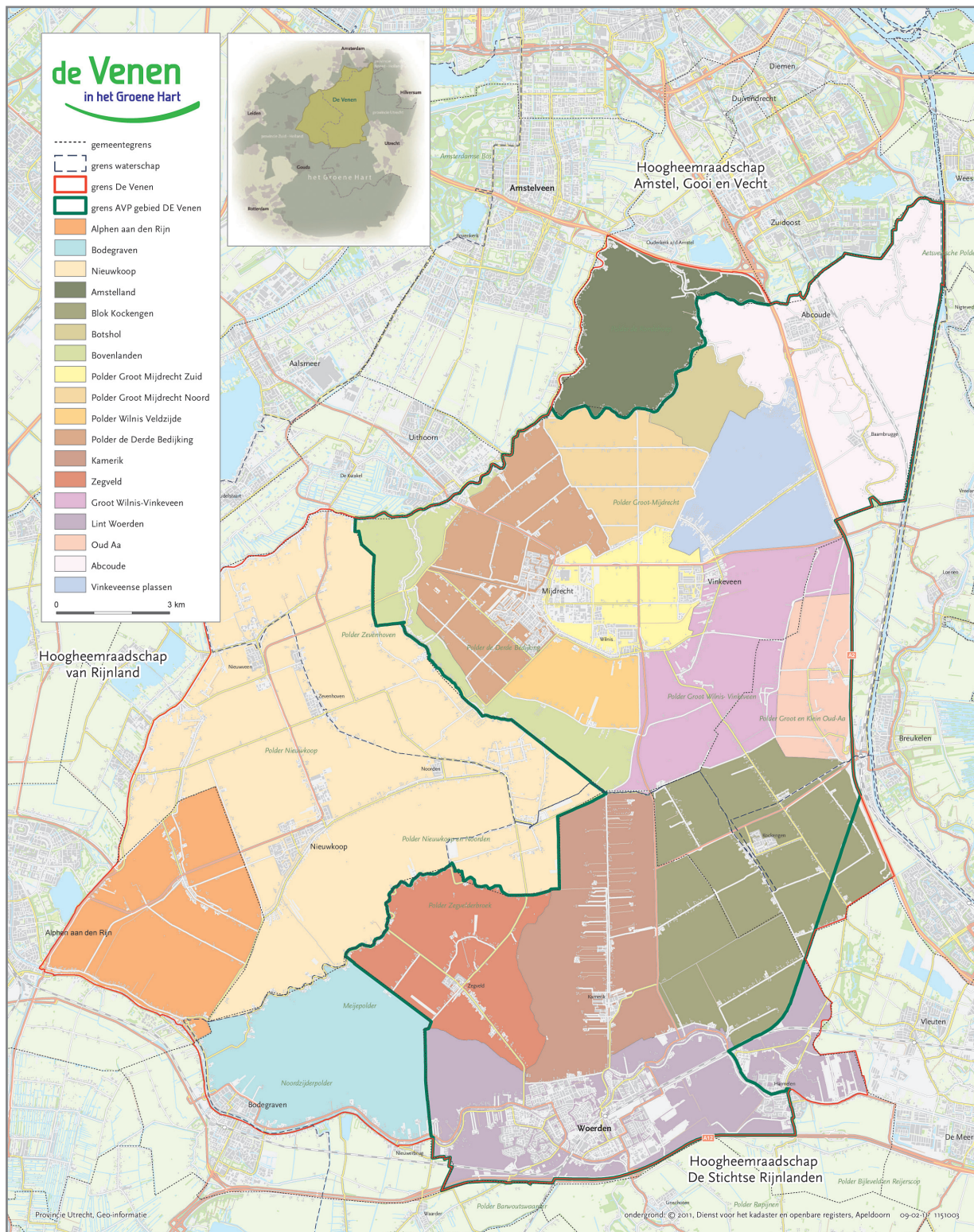
1. Projecttitel	Stimuleringsregeling waterkwaliteitsbaggeren	
a. Doel:	Schoon water	
b. Maatregel:	Waterkwaliteitsbaggeren	
c. Hangt samen met:	1. Baggeren van hoofdwatertangen 2. Aanleg natuurvriendelijke vooroevers 3. Uitgifte BBL percelen	
2. Trekker		
a. Organisatie:	AGV/Waternet	
b. Projectleider:	Maarten Wensing	
3. Actoren		
a. Samenwerkingspartners:	Provincie Utrecht, ANV de Utrechtse Venen, LTO Noord, Programmabureau De Venen	
b. Doelgroep:	Grondeigenaren, waaronder terreinbeherende organisaties	
4. Activiteiten en planning	start	eind
a. Opstellen baggerplan, ook voor verdachte gebieden	jun 2010	-
b. Grondeigenaren benaderen	-	-
c. Onderzoeken tbv Legger poldersloten schoonwatergebied GWV	-	-
d. Uitvoeren Stimuleringsregeling	-	dec 2016
5. Beoogd resultaat		
a.	Alle poldersloten (550 km) zijn gebaggerd tot optimale waterdiepte over de hele breedte.	
b.	De optimale diepte volgt uit onderzoek en is de waterdiepte waarbij nalevering van nutriënten vanuit de waterbodem minimaal en zuiverende werking van de sloten optimaal is. De slibaanwas na baggeren is daardoor minimaal	
6. Monitoring		
a. Indicatoren:	Hoeveelheid (km) gebaggerde sloten en op welke wijze, op basis van baggerplan grondeigenaar	
b. Frequentie:	Jaarlijks	
c. Werkwijze:	Steekproefsgewijs door ANV. Effectmonitoring door ANV en SBB en misschien visvereniging: diepte van waterkolom na een paar jaar, ontwikkeling van watervegetatie Een deel van de gebaggerde sloten wordt ingemeten door Waternet	
7. Communicatie		
a.	Communicatie richting grondeigenaren bij afkondigen maatregel	
b.	Communicatie over voortgang project	
c.	Communicatie met samenwerkingspartners	
8. Afbreukrisico		
a.	Animo bij grondeigenaren	
b.	Beschikbare middelen	
9. Follow up		
10. Financiële middelen		
Regeling waterkwaliteitsbaggeren GWV	€ 1.000.000,-	
baggerplan verdachte gebieden	€ 100.000,-	
Onderzoek naar optimale waterdiepte	€ 100.000,-	
Totaal (excl. BTW)	€ 1.200.000,-	

3.5.1 Inrichting De Grote Sniep

1. Projecttitel	Inrichting De Grote Sniep		
a. Doel:	Veelzijdige natuur, Schoon water		
b. Maatregel:	Inrichting driehoek Veenkade – Geerkade – Korenmolenweg (inclusief Armenland Ruwiel + aangrenzende percelen) als drasland met goede natuurwaterkwaliteit		
c. Hangt samen met:	1. Uitvoering watergebiedsplan 2. Kavelruil 3. Natuurvriendelijke oevers 4. Waterkwaliteitsbaggeren		
2. Trekker			
a. Organisatie:	Programmabureau de Venen		
b. Projectleider:	David Metselaar		
3. Actoren			
a. Samenwerkingspartners:	Joost Samson, Staatsbosbeheer, Waternet, Provincie Utrecht, ANV de Utrechtse Venen		
b. Doelgroep:	Joost Samson, Staatsbosbeheer, Biodiversiteit		
4. Activiteiten en planning	start	eind	
a. Voorlopig inrichtingsplan de Grote Sniep	jan 2011	-	
b. Definitief inrichtingsplan	-	-	
c. Kosten/financiering / eigendom/ vergunningen	-	-	
d. Uitvoeren inrichtingsmaatregelen	-	-	
e. Beheersplan	-	jan 2013	
5. Beoogd resultaat			
a.	Realiseren 'draslandgebied' van ruim 50 ha (centrale knoop in groene ruggengraat)		
b.	Herstelstrategie Armenland Ruwiel, ihkv ammoniak uitwerking convenant/Akkoord van Utrecht		
c.	Functieverandering naar natuur op essentiële percelen		
d.	Waterkwaliteitsverbetering door waterconservering en verlengde aanvoerweg		
6. Monitoring			
a. Indicatoren:	Uitvoering inrichtingsmaatregelen, aantal ingerichte ha, biodiversiteit		
b. Frequentie:	Vegetatieopname om het jaar, idem voor vogels		
c. Werkwijze:	Vegetatieopname en beheerplan		
7. Communicatie			
a.	Informatie naar eigenaren/omwonenden over inrichtingsplan		
b.	Info in nieuwsbrief GWV		
c.	Communicatie start en opening		
d.	Communicatie over voortgang		
8. Afbreukrisico			
a.	Bezwaren omwonenden		
b.	Beschikbare middelen voor aanleg, beheer en onderhoud		
9. Follow up			
10. Financiële middelen			
pm			

6.4.1 Projectplan Voet-fietspad Oude Spoorbaan Groot Wilnis-Vinkeveen

1. Projecttitel:	Voet-fietspad Oude Spoorbaan Groot Wilnis-Vinkeveen		
a. Doel:	Weidse Recreatie		
b. Maatregel:	Fietsroute over Oude Spoorbaan		
c. Hangt samen met:	Optimaliseren Weidevogelgebied		
2. Verantwoordelijkheid			
a. Organisatie:	Gemeente de Ronde Venen		
b. Projectleiders:	Leo Hulst		
3. Actoren			
a. Samenwerkingspartners:	Staatsbosbeheer, Provincie Utrecht, ANV de Utrechtse Venen, De Groene Venen, Stichting De Bovenlanden, IVN de Ronde Venen & Uithoorn, Programmabureau De Venen.		
b. Doelgroep:	Recreanten, bewoners uit Vinkeveen en directe omgeving Oude Spoorbaan. Weidevogelbeheersers in omgeving Oude Spoorbaan		
4. Activiteiten en planning	start	eind	
a. Workshop haalbaarheid recreatief fietspad over Oude Spoorbaan	april 2011	-	
b. Voorlopig ontwerp	-	-	
c. Definitief ontwerp	-	-	
d. Vergunningen	-	-	
e. Bestek	-	-	
f. Directiebegroting	-	-	
g. Beheersplan	-	-	
h. Aanbesteding	-	-	
i. Aanleg: Kappen beplanting, fietspad (halfverharding), 2 bruggen, veeroosters, hekken, bebording	-	dec 2011	
5. Beoogd resultaat			
a. Herstel en aanleg van Voet-fietspad over de Oude Spoorbaan			
b. Vermindering negatief effect spoorbaan op weidevogelkerengebied			
6. Monitoring			
a. Indicatoren:	Aanleg en onderhoud van het voet-fietspad, verwijderde begroeiing		
b. Frequentie:	Jaarlijks tot aanleg daarna volgens beheersplan		
c. Werkwijze:	Via een op te stellen beheerplan door Gemeente de Ronde Venen en Staatsbosbeheer		
7. Communicatie			
a. Voorlopig ontwerp in 2D en 3D			
b. Informatie op gemeentelijke website en infopagina			
c. Ter inzage in gemeentehuis			
d. Brief aan huis bewoners Demmerik en Demmerikse Kade			
8. Afbreukrisico			
a. Bezwaren omwonenden			
b. Uitvoering moet voltooid zijn in 2011			
c. Beschikbare middelen voor beheer en onderhoud (kosten van beheer kunnen straks niet meer door Staatsbosbeheer uit reguliere budget worden betaald)			
9. Begroting met middelen			
a. Er is vanuit Gemeente de Ronde Venen maximaal € 342.000 aan budget beschikbaar tot eind 2011			

Kaart 3 Plangebied de Venen, zowel Utrechtse als Zuid – Hollandse deel